

**UNIVERZITA KOMENSKÉHO
RÍMSKOKATOLÍCKA CYRILOMETODSKÁ BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
V BRATISLAVE**

**Patrimonium Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul
vo svetle výkladu kán. 578 CIC**

Diplomová práca Jána Martinčeka
pod vedením ThDr. ICLic. Ján Duda, PhD.

Spišské Podhradie

2000

Čestné prehlásenie

Podpísaný **Ján Martinček**, narodený dňa 2. 10. 1973 v Žiline, týmto čestne prehlasujem, že som diplomovú prácu s názvom **Patrimonium Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul** vypracoval samostatne. Literatúru, ktorú som pri písaní diplomovej práce použil, som uviedol v bibliografii.

Bijacovce 29.2.2000

Skratky

AAS	<i>Acta Apostolicae Sedis</i> , úradný vestník Svätej stolice vydávaný v Ríme od roku 1909
atď.	a tak ďalej
b.	bod
CIC	Kódex kánonického práva (latinsky <i>Codex Iuris Canonici</i>)
CM	Congregatio Missionis
Doc.	docent
Dr.	doktor
K	Konštitúcie
kán.	kánon
Mgr.	magister
napr.	napríklad
PhD.	doktor filozofie
Porov.	porovnaj
PP.	pápež (latinsky <i>papa</i>)
s.	strana
SSV	Spolok svätého Vojtecha
sv.	svätý
Š	Štatúty
ThLic.	licenciát teológie
ThDr.	doktor teológie
tzv.	takzvaný

Úvod

Cirkev zjavuje svetu Božiu tvár. Je znakom Božej prítomnosti pre ľudí žijúcich na tejto zemi. Pri pohľade na ňu rozpoznávame bohaté prejavy jej života a pozvanie, ktoré adresuje každému. Pozvanie ku svätosti. Veď byť svätým nie je výsadou niektorých vyvolených, ale znamená prijať povolanie ku svätosti, ktoré vložil do každého ľudského bytia jeho Stvoriteľ. S uskutočňovaním a naplňaním tohoto povolania sa stretávame u mnohých mužov a žien počas dlhých dejín Cirkvi. Predsa však v tých istých dejinách ako aj v prítomnom živote Cirkvi nachádzame štýl života, ktorého podstatným zameraním je nasledovanie Ježiša Krista. Úplné odovzdanie svojho srdca Bohu, život podľa pravidiel a spoločenstvo sú azda najjednoduchším vyjadrením toho, čo znamená žiť zasvätený život. Nerozlučne k nemu patrí aj rôzna apoštolská činnosť, ktorá v konkrétnych skutkoch milosrdnej lásky, zmierňovania chudoby, výchovy a starostlivosti rôzneho druhu je vo svete sprítomnením Krista a jeho Cirkvi.

Súčasťou právnych vyjadrení Cirkvi je aj bohuzasvätený spôsob života. Práve táto skutočnosť bola pre mňa motiváciou zaoberať sa témou, ktorá sa dotýka zasväteného života na jednej strane i jeho právneho vyjadrenia na strane druhej. Ovocím Druhého vatikánskeho koncilu bola aj výzva ku obnove pre mužov a ženy žijúcich v spoločenstvách zasväteným spôsobom života. Takmer dvadsať rokov po tejto výzve, keď sa už spomínaná obnova v mnohom uskutočnila, vyjadrila Cirkev svojimi zákonmi v novom Kódexe kánonického práva ochotu chrániť doteraz uskutočnenú obnovu. Zároveň zabezpečila spôsob, ktorý by dával do súladu požiadavky dnešného sveta s tým minulým a pôvodným, čo nachádzame v inštitútoch zasväteného života a spoločnostiach apoštolského života.

Pri poznávaní výzvy Druhého vatikánskeho koncilu po obnove rehoľného života mi boli veľkou pomocou nielen samotné cirkevné dokumenty, ale aj literatúra, ktorá v blízkom období po koncile¹ rozoberala výsledky koncilu a ich uskutočňovanie. Rovnako aj komentáre právnikov z oblasti kánonického práva mi pomohli pochopiť zmysel všeobecného cirkevného práva vzťahujúceho sa na bohuzasvätený život. V neposlednom rade to boli knihy, ktoré sa vzťahovali na život svätého Vincenta a na Misijnú spoločnosť,

¹ Keď sa v tejto štúdií používa slovo koncil, vždy to znamená Druhý vatikánsky koncil. Podobne aj Cirkev znamená Rímskokatolícku cirkev.

ktorú založil. Naštudovanie spomenutej literatúry mi osvetlilo zmysel všeobecného princípu, ktorý je vyjadrený v kán. 578 o zachovaní *patrimonia*², ako aj jeho konkrétny význam vo vzťahu k Misijnej spoločnosti.

Práve toto osvetlenie problematiky a realizovanie vlastnej túžby získať lepší prehľad o Misijnej spoločnosti, ktorej som členom považujem za hlavný cieľ svojej práce. Inými slovami: jasnejšie poznanie Misijnej spoločnosti z právneho uhlu pohľadu a jej zaradenie v živote Cirkvi. Preto sa chcem v práci venovať štyrom základným témam: 1. obsah kán. 578 Kódexu kánonického práva; 2. stanovisko dokumentov Cirkvi; 3. vysvetlenia odborníkov v kanonickom práve a v teológii; 4. *patrimonium* vo vlastnom práve Misijnej spoločnosti.

Analýza a syntéza sú metódy, ktoré som pri spracovávaní informácií použil. V prvých dvoch spomenutých častiach práce som výkladovým spôsobom priblížil genézu kánona 578 a cirkevné chápanie princípu, ktorý je v ňom vyjadrený. V tretej časti preberám formulácie kánonistov a teológov. V záverečnej časti využívam už získané poznatky a spájam ich s historickým kontextom vzniku Misijnej spoločnosti ako aj s jej súčasným vlastným právom.

Na tomto mieste by som zároveň rád vyjadril svoje poďakovanie ThDr. ICLic. Jánovi Dudovi, PhD., ktorý mi pomohol vymedziť, usmerňoval ma a svojimi častými povzbudeniami ma stimuloval počas písania. Zároveň ďakujem svojim spolubratom z Misijnej spoločnosti, ktorí mi aj napriek svojim mnohým povinnostiam a prácam písomne poskytli svoj osobný názor, uhol pohľadu na tematiku, ktorej je venovaná táto práca.

² Latinské *patrimonium* (rodový majetok, dedičstvo, otcovizeň) pochádza od gréckeho *πατερ* (otec, praotec, pôvodca, zakladateľ). *Patrimonium* najlepšie a najjednoduchšie asi vyjadruje slovenský výraz dedičstvo. Jeho obsah je v našom jazyku chápaný nielen materiálne ako zdedený majetok, ale má aj svoj duchovný rozmer ako výsledky práce doterajších generácií. Preto môžeme napríklad hovoriť o umeleckom dedičstve, dedičstve minulosti, alebo o zveľaďovaní dedičstva. Do latinčiny však slovo dedičstvo môžeme preložiť aj slovom *haereditas*. Pochádza pravdepodobne od latinského slovesa *haereo* – spočívať bez prestania, pevne sedieť, byť silne zviazaný, neuvoľniť sa. – Porov. JOUGAN A., *Slovník kościelny łacińsko – polski*, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 1992, s. 291 – 292 a 485; KAČALA J., *Krátky slovník slovenského jazyka*, Slovenská akadémia vied, Bratislava 1997, s. 103; PRACH V., *Řecko-český slovník*, SCRIPTUM, Praha 1993, s. 402

1. Vývoj formulácie kán. 578 CIC

Súčasný rehoľný právo sa v Kódexe kánonického práva katolíckej cirkvi nachádza v 173 kánonoch tretej časti druhej knihy.³ Hlavné rozdelenie tejto tretej časti je na dva oddiely: 1. Inštitúty zasväteného života a 2. Spoločnosti apoštolského života. Úvodné kánony, ktoré sa vzťahujú na inštitúty zasväteného života sa podľa kán. 732 z veľkej časti vzťahujú aj na spoločnosti apoštolského života.⁴ Kán. 578 je teda prvým z úvodných kánonov, ktoré sa dotýkajú obidvoch hlavných foriem zasväteného života.

Formulovanie práva, ktoré sa týka života bohuzasvätených osôb sa uskutočňovalo v študijnej skupine⁵, v ktorej sa konzultori spočiatku venovali štúdiu koncilových dokumentov⁶ týkajúcich sa zasväteného života, vypracovaniu metódy⁷, právnickému vymedzeniu pojmov⁸ a návrhu schémy⁹. Po treťom zasadnutí študijnej skupiny boli pripravené kánony, ktoré sú spoločné väčšine rehoľných komunít (založenie, zmena,

³ Sú to kánony 573 – 746.

⁴ Kán. 732: „To čo je stanovené v kán. 578 – 597 a 606, sa vzťahuje na spoločnosti apoštolského života, ale pri neporušení prirodzenosti každej spoločnosti; na spoločnosti však, o ktorých sa hovorí v kán. 731, § 2, sa vzťahujú aj kán. 598 – 602.“ (V kán. 731 § 2. ide o spoločnosti, v ktorých členovia nejakým zväzkom určeným v stanovách prijímajú evanjeliové rady.)

Na spoločnosti apoštolského života sa teda právne nevzťahuje 5 úvodných kánonov (kán. 573 – 577) a 3 kánony v závere úvodnej časti (kán. 602 – 605), ktoré hovoria o pustovníkoch, o ráde panien, ktoré biskup podľa schváleného liturgického obradu zasväcuje Bohu, zasubuje Kristovi a posväcuje službe Cirkvi, o kompetencii pri schvaľovaní nových foriem zasväteného života.

⁵ V januári 1966 bolo ustanovených desať študijných skupín (medzi nimi aj *O rehoľníkoch*). Po prijatí princípov, ktorými sa má riadiť obnova CIC, približne po treťom stretnutí sa zmenilo aj usporiadanie študijných skupín. Počet sa rozšíril na trinásť a študijná skupina *O rehoľníkoch* zmenila názov: *O Inštitútoch dokonalosti*. – Porov. PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes 1*, Roma 1969, s. 44 – 45

⁶ Porov. Takže, *Communicationes 1*, Roma 1969, s. 44

⁷ Porov. Takže, *Communicationes 2*, Roma 1984, s. 196

⁸ Porov. Takže, *Communicationes 1*, Roma 1985, s. 113 - 147

⁹ Porov. Takže, *Communicationes 2*, Roma 1993, s. 270 - 272

zrušenie, provincia, dom, moc riadenia, o spravovaní dobier)¹⁰ a taktiež boli vypracované štyri princípy, ktoré usmerňovali prácu na revízii rehoľného práva.¹¹ Hlavnými podkladmi, z ktorých vychádzali spomínané štyri princípy boli: koncilový dekrét o primeranej obnove rehoľného života *Perfectae Caritatis*, motu proprio pápeža Pavla VI. *Ecclesiae Sanctae* a *Princípy, ktorými sa riadi obnova Kódexu kánonického práva*.¹²

1.1. Princípy, ktorými sa riadilo preskúmavanie rehoľného práva

Študijná skupina zvažila a schválila štyri princípy.¹³

1.1.1. Princíp duchovnej obnovy

Tento princíp vychádza s požiadavky koncilu, že hoci sa rehoľný život má prispôbiť časovým potrebám, predsa toto prispôsobenie ostane neúčinné, ak na prvom mieste nebude duchovná obnova. (*Perfectae Caritatis* 2e)

Zdá sa, že tento princíp prijala študijná skupina na zosúladenie právnických noriem s milosťou Božieho daru rehoľného povolania, aby sa tak normami Cirkvi pomáhalo vzrastu diela milosti v dušiach, ktoré Boh povolal do rehoľného stavu.¹⁴

1.1.2. Princíp zachovania vlastného dedičstva

Rehoľné rodiny si majú zachovať ducha zakladateľa tým, že budú rozvíjať službu vlastnú ich doktrinálnemu, duchovnému a liturgickému¹⁵ dedičstvu. V súlade s vlastným

¹⁰ Porov. Takže, *Communicationes* 2, Roma 1970, s. 170 a Takže, *Communicationes* 1, Roma 1986, s. 205 - 209

¹¹ Porov. Takže, *Communicationes* 2, Roma 1970, s. 170 – 173

¹² Tamže, s. 170

¹³ Hoci našej témy sa týka iba druhý z uvedených princíпов, kvôli celkovému prehľadu uvádzam aj ďalšie tri.

¹⁴ Porov. PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes* 2, Roma 1970, s. 170 a Takže, *Communicationes* 1, Roma 1986, s. 179

charakterom si majú zachovávať svoj cieľ a zdravé tradície. Spoločné právo ich viaže prevažne všeobecnejšími princípmi, ktoré v zhode s ich slobodou pomáhajú dosiahnuť cieľ.¹⁶

Tento druhý princíp mal byť liečivým prostriedkom, aby sa vyhlo nebezpečenstvu, ktoré vyplýva zo spoločnej legislatívy. Tá nevyhnutne pristupuje k určitým determináciám partikulárneho práva, ale tiež môže dôjsť k „postupnému vyblednutiu“ spojenému so stratou ducha vlastného inštitútu a jeho dedičstva.¹⁷ Uvedený princíp prijali konciloví otcovia v dekréte *Perfectae Caritatis* 2b, ako aj pápež Pavol VI., ktorý v motu proprio *Ecclesiae Sanctae* vyzval rehoľné inštitúty, aby nanovo preštudovali a spoznali svoje partikulárne právo.¹⁸

1.1.3. Princíp ohybnosti disciplinárnych zákonov

Pri tomto princípe sa zdôrazňuje jasnosť zákonom vyjadrených konštitutívnych prvkov rehoľného života, ktoré majú byť jasne a pevne potvrdené oproti normám disciplinárnym, ktoré majú byť vydané s určitou voľnosťou, aby sa mohli ľahšie prispôbiť rozličným podmienkam, v ktorých sa rehoľné inštitúty nachádzajú.¹⁹

1.1.4. Princíp spoluzodpovednosti v moci riadenia

Zabrániť vytvoreniu úzkej skupiny ľudí, ktorá by uplatňovala moc riadenia v inštitútoch, je obsah posledného princípu. Všetci členovia sú spoluzodpovední za

¹⁵ Porov. Takže, *Communicationes 1*, Roma 1996, s. 88

¹⁶ Porov. Takže, *Communicationes 2*, Roma 1970, s. 171 a Takže, *Communicationes 1*, Roma 1986, s. 180

¹⁷ Porov. Takže, *Communicationes 2*, Roma 1970, s. 171

¹⁸ *AAS* 58 (1966), s. 757 - 782

¹⁹ PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes 2*, Roma 1970, s. 171 a *Communicationes 1*, Roma 1986, s. 181

reprezentáciu a vzájomnú spoluprácu v praxi. Moc má byť preto zverovaná na určitý čas a pre dobro všetkých. (*Perfectae Caritatis* 14)

Inštitúty dokonalosti sú v prvom rade spoločenstvami pre svoj komunitný spôsob života, čiže nielen spoločne žiť, ale aj pracovať. V štatútoch jednotlivých inštitútov teda majú byť zachytené spôsoby, ktorými majú všetci účasť na prevažnej väčšine rozhodnutí.²⁰

1.2. Formulácia prvej schémy súčasného kán. 578 CIC

V tejto kapitole sú zaradené informácie o umiestnení kán. 578 v časti venovanej rehoľníkom a o zmenách, ktoré nastali počas vytvárania nového CIC. Už samotné zaradenie tohto kánona môže dať isté svetlo na jeho význam. Sledovanie samotných zmien v jednotlivých schémach zas poukáže na dôslednosť, s akou boli vybrané jednotlivé slová, ktoré tvoria zmysel spomenutého kánona.

1.2.1. Vývoj celej schémy rehoľného práva

Už bola spomenutá lokalizácia rozoberaného kánona v súčasnej legislatíve Cirkvi. Môžeme zbadáť isté rozdelenie v celkovej štruktúre zákonov týkajúcich sa života bohuzasvätených osôb. Od začiatku bolo rehoľné právo v prvých schémach rozdelené na dve hlavné časti. Kritériom delenia bolo to, čo je všetkým inštitútom spoločné²¹ (prijatie členov, prestúpenie, prepustenie, závislosť na cirkevnej autorite atď.), a to čo je jednotlivým vlastné²² (život a štýl jednotlivých foriem bohuzasväteného života). Obidve tieto časti mali spoločné všeobecné úvodné kánony a druhá časť mala ešte svoje vlastné úvodné kánony.²³ Základ pre terajší kán. 578 sa nachádzal v prvom z úvodných kánonov

²⁰ PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes* 2, Roma 1970, s. 172 – 173 a Takže, *Communicationes* 1, Roma 1986, s. 181 - 182

²¹ „De iis quae institutis perfectionis sunt communia“

²² „De iis quae singulis Institutorum generibus sunt propria“

²³ Porov. PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes* 1, Roma 1996, s. 121

druhej časti,²⁴ ktorá sa týkala matérie vlastnej každému inštitútu. O niekoľko rokov neskôr, keď študijná skupina zvažovala pripomienky pre schému „Inštitúty zasväteného života s profesiou evanjeliových rád“²⁵, bol kánon obsahujúci základ pre súčasný kán. 578 umiestnený ako piaty v úvodných kánonoch pre celé rehoľné právo.²⁶ Na tom istom zasadaní bola tiež prijatá zásada usporiadania úvodných kánonov. Mali byť obsahovo usporiadané do dvoch skupín: 1. kánony, ktoré objasňujú teologicko-právnické prvky týkajúce sa zasväteného života; 2. kánony zahrňujúce ostatné právne normy týkajúce sa disciplíny, moci riadenia atď.²⁷

Kánon obsahujúci základ pre súčasný kán. 578 sa tak zaradil na miesto, ktorým sa oddeľujú teologicko-právne kánony od tých ostatných noriem, týkajúcich sa disciplíny, moci riadenia atď.²⁸

Už od zverejnení prvých schém kán. 578 súčasného kódexu je možné pozorovať závislosť, ktorú mali iné kánony na myšlienku (princíp), ktorú mal vyjadriť spomínaný 578. kánon.²⁹

²⁴ V tejto schéme z roku 1974 to bol kán. 91 §2. – Porov. Tamže., s. 154 – 155

²⁵ „*De Institutis vitae consecratae per professionem conciliorum evangelicorum*“, - Takže, *Communicationes 1*, Roma 1979, s. 22

²⁶ Bol to vtedajší kán. 89 §2. Počas zasadania jeden z konzultorov navrhol, aby bol umiestnený ako druhý v poradí z úvodných kánonov. Návrh neprešiel, ale pri posudzovaní vtedajšieho piateho kánona sa konzultori rozhodli zaradiť na jeho miesto celý kán. 89 (obidva paragrafy) vtedajšej schémy. – Porov. Tamže, s. 25 a 39

²⁷ Tamže, s. 23

²⁸ Skôr by sme mohli povedať, že stojí spolu s kán. 577 na začiatku disciplinárnych kánonov a ako kánon určujúci určitý princíp vplýva na ďalšie, ktoré sa ho majú pridržať.

²⁹ V súčasnom kódexe je viac kánonov (sedem), ktoré sa odvolávajú na kán. 578. Sú to: kán. 576 (v tomto kánone sa ťažisko starostlivosti o zachovanie ducha zakladateľa a zdravých tradícií presúva na kompetentnú autoritu), kán. 586 (tento kánon priznáva inštitútom oprávnenú autonómiu života s právom na vlastnú disciplínu a dedičstvo, pričom sa váha starostlivosti o túto autonómiu prenáša na miestnych ordinárov), kán. 587 (určuje normy, podľa ktorých majú byť zrevidované štatúty každého inštitútu), kán. 588, §3 (nepriamo - odvoláva sa na povahu, cieľ, úlohu určenú zakladateľom pre laické inštitúty), kán. 593 (hovori o tom, že inštitúty pápežského práva pri zachovaní obsahu kán. 578 podliehajú v oblasti vnútorného riadenia a disciplíny bezprostredne a výlučne Apoštolskej stolici), kán. 732 (už bol vyššie spomínaný, lebo vzťahuje platnosť kán. 578 aj na spoločnosti apoštolského života), kán. 631 §1 (o kompetencii generálnej kapituly

1.2.2. Text jednotlivých schém kán. 578 súčasného CIC

V roku 1971 sa v schéme prvého úvodného kánona druhej časti nachádza tento text:

„Prvý kánon: §1. V Cirkvi existuje veľké množstvo inštitútov pre dosiahnutie dokonalosti ozdobených rozličnými charizmami Ducha, ktoré majú rozličné dary podľa milosti, ktorá im bola daná: jedni napodobňujú Krista modliaceho sa, iní konajúceho ľudom dobro činnými dielami, iní žijúceho s nimi vo svete.

§2. Nikomu sa nepatrí úmysel a zámery žiadneho inštitútu zákonmi tak meniť, aby sa cieľ, charakter a povaha (povaha, prostredný cieľ) jednotlivých inštitútov podstatne zmenil.“³⁰

Obidve časti sa neskôr od seba oddelili, hoci zostali ako kánony pri sebe. Prvá časť tejto schémy bol základ pre terajší kán. 577 a druhá pre kán. 578.³¹

Na tom istom zasadaní študijnej skupiny bol zmenený §2. na toto znenie:

„§2. Úmysel a zámery zakladateľa je potrebné verne chrániť ich prežívaním, a preto charakter, cieľ a povaha ako aj zdravé tradície sa nemôžu meniť.“³²

O rok neskôr sa formulácia z roku 1971 zmenila:

„§2. Je potrebné, aby všetci verne zachovávali úmysel a zámery zakladateľa týkajúce sa charakteru, cieľa a povahy inštitútu ako aj jeho zdravé tradície.“³³

chrániť dedičstvo inštitútu podľa kán. 578 a napomáhať jeho primeranú obnovu). - Porov. Takže, *Communicationes 1*, Roma 1995, s. 170 – 171

³⁰ „*Canon primus: §1. Per multa in Ecclesia sunt Instituta perfectionis variis Spiritus charismatibus ornata, quae donationes habent, secundum gratiam quae data est eis, differentes: Christum enim alia imitantur orantem, alia actuosa operositate hominibus beneficientem, alia cum eis in saeculo conversantem.*

§2. *Nemini fas est fundatorum mentem atque proposita necnon Institutorum leges ita mutare ut finis, natura et indole (indoles, fines mediaque) ipsorum Institutorum essentialiter innoventur.*“ - Tamže, s. 149 – 150 a 171

³¹ Hoci sa niekoľkokrát ešte obidva paragrafy uvádzajú spolu, budem uvádzať už len §2.

³² „§2. *Mentem igitur fundatorum atque proposita Instituta fideliter servare degent, ideoque natura, finis et indoles necnon sanae traditiones, mutari nequeunt.*“

³³ „§2. *Fundatorum igitur mens atque proposita circa naturam, finem et indolem Instituti, necnon eius sanae traditiones fideliter ab omnibus servanda sunt.*“ - Porov. Takže, *Communicationes 2*, Roma 1995, s. 214 – 217 a 258

V schéme z roku 1974 sa táto posledná formulácia uvádza nezmenená, ale uvádzajú sa dva nové kánony – 14 a 16³⁴, z ktorých ten druhý používa slovo *patrimonium* bez toho, aby sa odvolával na iné kánony.³⁵ Uvedený kán. 16 vysvetľuje *patrimonium* ako „dedičstvo doktrínálne, duchovné a liturgické“,³⁶ ale po diskusii bolo z neho vynechané slovo „liturgické.“³⁷

Medzi rokom 1974 a 1978 sa uvádzaný §2 zmenil len nepatrne a zmenil svoje miesto.³⁸

„§2. Je potrebné, aby všetci zachovávali úmysel a zámery zakladateľa týkajúce sa charakteru, cieľa a povahy inštitútu ako aj jeho zdravé tradície.“³⁹

V roku 1978 nastáva dôležitá zmena nielen v umiestnení spomínaného kánona⁴⁰, ale aj v jeho formulácii a samostatnom uvedení.⁴¹ Bola navrhnutá táto schéma:

„Piaty kánon: § 1. Je potrebné, aby všetci (nábožne) zachovávali úmysel a zámery zakladateľa Cirkvou potvrdené, týkajúce sa charakteru, cieľa (ducha) a povahy inštitútu ako aj zdravých tradícií (čo všetko tvorí dedičstvo tohto inštitútu).

§ 2. Takéto dedičstvo, ako je jasne definované vo vlastných konštitúciách (štatútoch) každého inštitútu a oprávnenú autonómiu Cirkve schvaľuje a opatruje (Cirkve svojim zákonmi opatruje a chráni).“⁴²

³⁴ Nachádzajú sa v tej časti schémy, ktorá hovorí o „Závislosti inštitútov na cirkevnej autorite.“ Sú to vlastne dnešné kán. 576 (v tomto kánone sa ťažisko starostlivosti o zachovanie ducha zakladateľa a zdravých tradícií presúva na kompetentnú autoritu) a kán. 586 (tento kánon priznáva inštitútom opávnenú autonómiu života) – Porov. Takže, *Communicationes I*, Roma 1996 s. 85 – 88 a 98

³⁵ Túto poznámku, že sa neodvoláva na iné kánony uvádzam preto, lebo v súčasnom CIC sa jemu zodpovedajúci kán. 586 sa odvoláva na kán. 587 a ním vysvetľuje použité slovo *patrimonium*.

³⁶ „*patrimonium doctrinale, spirituale et liturgicum*“, - Takže, *Communicationes I*, Roma 1996, s. 98

³⁷ „*patrimonium doctrinale et spirituale*“, Tamže, s. 112 - 113

³⁸ Už to vtedy nebol kán. 91, ale kán. 89.

³⁹ „*Fundatorum igitur mens atque proposita circa naturam, finem et indolem Instituti, necnon eius sanae traditiones, ab omnibus servandy sunt.*“ – Takže, *Communicationes I*, Roma 1979, s. 25

⁴⁰ V poznámke 25 už bolo uvedené, že vtedy to bol piaty kánon všeobecnej úvodnej schémy.

⁴¹ Tu sa už text neuvádza ako §2., ale ako samostatný kánon s dvoma paragrafmi.

Po diskusii o §1. boli do textu prijaté tieto zmeny: 1. namiesto „ab Ecclesia sancita“ použiť „a compententi auctoritate ecclesiastica sancita“; 2. prijaté zostalo: „finem, spiritum et“; 3. prijaté zostalo: „traditiones, quae omnia patrimonium eiusdem Instituti constituunt“; 4. namiesto „religiose“ použiť „fideliter“; 4. prijaté zostalo: „servanda et promovenda“⁴³

Obsah §2. sa zdal byť zbytočný, pretože idea jeho prvej časti je už obsiahnutá v §1., kým druhá časť vyjadruje ideu autonómie, ktorá je vyjadrená v kán. 16 a kán. 90.⁴⁴ Z toho dôvodu bolo hlasovanie o jeho obsahu presunuté na čas, keď sa bude hlasovať o kán. 16 a kán. 90.

Konečný schválený text piateho kánona všeobecného úvodu o Inštitútoch zasväteného života v roku 1978 bol:

„§1. Je potrebné a vyzdvihnuté, aby všetci verne zachovávali úmysel a zámery zakladateľov, potvrdené kompetentnou cirkevnou vrchnosťou, týkajúce sa charakteru, cieľa, ducha a povahy inštitútu, ako aj jeho zdravých tradícií, čo všetko tvorí dedičstvo tohto inštitútu.“⁴⁵

V roku 1980 bola uverejnená schéma celého pripravovaného CIC v jeho záverečnej fáze prípravy.⁴⁶ Text vtedajšieho kán. 507⁴⁷ zodpovedá doslovne textu kán. 578 schváleného CIC.⁴⁸ Tento text znie:

⁴² „§1. *Fundatorum mens atque proposita (ab Ecclesia sancita) circa naturam, finem (spiritum) et indolem Instituti, necnon eius sanae traditiones (quae omnia patrimonium eiusdem Instituti constituunt), ab omnibus (religiose) servanda sunt.*

§2. *Patrimonium huiusmodi, in propriis Constitutionibus (statutis) clare a quolibet Instituto definitum sicut et iustam autonomiam Ecclesia agnoscit et tuetur (Ecclesia suis legibus tuetur et protegit).* - Tamže, s. 39

⁴³ Porov. Tamže, s. 40

⁴⁴ Sú to vlastne už spomínané kánony 586 a 587 dnešného CIC. - Porov. Poznámka 34

⁴⁵ „§1. *Fundatorems atque proposita a compententi auctoritate ecclesiastica sancita circa naturam, finem, spiritum et indolem Instituti, necnon eius sanae traditiones, quae omnia patrimonium eiusdem Instituti constituunt, ab omnibus fideliter servanda et promovenda sunt.*“ – Takže, *Communicationes I*, Roma 1979 s. 40

⁴⁶ Porov. DUDA J., *Úvod do štúdia kánonického práva*, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtášáka, Spišská Kapitula 1995, s. 61

⁴⁷ *Codex Iuris Canonici, Schema Patribus Commissionis reservatum*, Libreria Ed. Vaticana, Roma 1980, str. 124

⁴⁸ Schválil ho 25. januára 1983 pápež Ján Pavol II.

„Je potrebné, aby všetci verne zachovávali úmysel a zámery zakladateľov, potvrdené kompetentnou cirkevnou vrchnosťou, týkajúce sa charakteru, cieľa, ducha a povahy inštitútu, ako aj jeho zdravých tradícií, čo všetko tvorí dedičstvo tohto inštitútu.“⁴⁹

⁴⁹ „*Fundatorum mens atque proposita a competenti auctoritate ecclesiastica sancita circa naturam, finem, spiritum et indolem instituti, necnon eius sanae traditiones, quae omnia patrimonium eiusdem instituti constituunt, ab omnibus fideliter servanda sunt.*“ – *Kódex kánonického práva*, SSV, Trnava 1996, 222 - 223

2. Patrimonium v náuke dokumentov Cirkvi

V tejto časti budú pre pochopenie *patrimonia* slúžiť v prvom rade koncilové dokumenty. Rok 1983, v ktorom bol schválený nový CIC je predelom, ktorý rozdeľuje ďalšie dokumenty vydané po koncile.

2.1. Druhý vatikánsky koncil⁵⁰

„Konciloví otcovia chceli *aggiornovat'* vieru na podmienky súčasnosti, ale zároveň ju tým ponúknuť v jej celej sile.“⁵¹ Nepochybne sa tento ich zámer týkal aj rôznych foriem života v rehoľných spoločenstvách. Vo vzťahu k bohuzasväteným osobám v Cirkvi sa zvlášť vyjadrili v štyroch koncilových dokumentoch.⁵²

Teologicky najdôležitejším koncilovým textom o rehoľnom živote⁵³ je časť vieroučnej Konštitúcie o Cirkvi *Lumen Gentium*.⁵⁴ Rehoľný život je časťou tajomstva Cirkvi a má svoje miesto v jej apoštoláte. Osobitne sa jeho významu venuje vo vzťahu

⁵⁰ Obsah pojmu *patrimonium* v koncilových dokumentoch je dosť široký. Samotný pojem sa v nich však nachádza len 2 krát (*Lumen Gentium* 23 a *Perfectae Caritatis* 2b), aj z toho iba raz v súvislosti s inštitútni zasväteného života. Na ostatných miestach koncilových textov sa skôr stretávame s výrazmi, ktoré tvoria obsah pojmu *patrimonium* ako ho podáva *Perfectae Caritatis* 2b. Za pozornosť stojí aj vysvetlenie obsahu pojmu „*patrimonium*“ v *Lumen Gentium* 23, ktoré nesúvisí s rehoľníkmi, ale s partikulárnymi cirkvami, ktoré boli založené apoštolmi a ich nástupcami a majú „*propria disciplina, proprio liturgico usu, theologico spiritalique patrimonio*“ - *Constitutio dogmatica de Ecclesia* v SACROSANCTUM OECUMENICUM CONCILIUM VATICANUM SECUNDUM, *Documenti il concilio Vaticano II*, Dehoniane, Bologna 1967, s. 172

⁵¹ RATZINGER J., *Sol' zeme*, SSV, Trnava 1997, s. 65

⁵² Pri určovaní poradia týchto jednotlivých dokumentov som zvolil časové poradie schvaľovania. Jeden s druhým navzájom súvisia a preto sa navzájom predpokladajú. Predsa však sa mi zdá najvhodnejšie najviac sa venovať dekrétu *Perfectae Caritatis* (hoci nie úplne a vyčerpávajúco) a to z troch dôvodov: 1. celý sa venuje zasvätenému životu; 2. priamo stanovuje princíp zachovania *patrimonia* jednotlivých inštitútov; 3. nestretol som sa s publikáciou v slovenčine, ktorá by sa mu osobitne venovala.

⁵³ Porov. *Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 15

⁵⁴ Konštitúcia o Cirkvi bola schválená na 5. verejnom zasadnutí koncilu dňa 21. novembra 1964.

povolania k svätosti v Cirkvi. Následne sa celá kapitola spomínaného dokumentu venuje rehoľníkom.⁵⁵

Dekrét *Perfectae Caritatis*⁵⁶ o primeranej obnove rehoľného života je normatívne praktického charakteru a venuje sa celý rehoľnému životu priamo z hľadiska koncilovej obnovy.⁵⁷

Pastoračnej úlohe rehoľníkov (spolupracovníkov biskupa) v prostredí miestnej cirkvi a zodpovednosti biskupa voči rehoľným komunitám v jeho diecéze⁵⁸ sa venuje Dekrét o pastoračnej službe biskupov v Cirkvi *Christus Dominus*.⁵⁹

Cirkevná rovina rehoľného života a veľká dôležitosť úlohy rehoľníkov a rehoľníc pri napĺňaní misijného poslania Cirkvi⁶⁰ je vyjadrená v Dekréte o misijnej činnosti Cirkvi *Ad Gentes*.⁶¹

2.1.1. Lokalizácia problematiky o patrimoniu

Problematika pojmu *patrimonium* je výslovne obsiahnutá v druhom bode druhého článku dekrétu *Perfectae Caritatis*.⁶² Teologické východisko sa nachádza v 45. článku vieroučnej konštitúcii *Lumen Gentium*.⁶³

⁵⁵ V piatej kapitole si je potrebné zvlášť všimnúť 39. bod (svätosť Cirkvi) a 42. bod (cesta a prostriedky k svätosti). Šiesta kapitola obsahuje v bodoch 43 – 47 tieto témy: evanjeliové rady ako povolanie v Cirkvi, povaha a význam rehoľného života v Cirkvi, autorita Cirkvi a rehoľný stav, úcta voči zasväteniu sa prostredníctvom evanjeliových rád.

⁵⁶ Schválený bol na 7. zasadaní koncilu 28. októbra 1965.

⁵⁷ Porov. *Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 21

⁵⁸ Porov. Tamiež, s. 33

⁵⁹ Schválený bol tak ako *Perfectae Caritatis* na 7. zasadaní koncilu 28. októbra 1965. Rehoľníkom sa venuje v 4. odseku 3. časti 2. kapitoly v bodoch 33 – 35.

⁶⁰ Porov. *Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 37

⁶¹ Je jedným z posledných textov schválených koncilom v predvečer jeho ukončenia. Prijatý bol 7. decembra 1965. Rehoľníkom sa venuje vo svojom 18. a 40. článku. Týkajú sa podpory rehoľného života a misionárskej povinnosti rehoľného života.

⁶² *Dekrét o primeranej obnove rehoľného života* v DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu II*, SSV, Trnava 1993, s. 128 - 129

Nepriame vyjadrenie o zachovaní *patrimonia* pri spolupráci biskupov a rehoľníkov môžeme nájsť v 1. a 2. bode 35. článku dekrétu *Christus Dominus*.⁶⁴

Zdá sa, že nepriame použitie témy o *patrimoniu* sa nachádza v závere 40. článku dekrétu *Ad Gentes*.⁶⁵

2.1.2. Historický náčrt vzniku Dekrétu o primeranej obnove rehoľného života⁶⁶

25. január 1959 - Ján XXIII. oznamuje úmysel zvolať všeobecný cirkevný snem.

15. máj 1959 - Bola vymenovaná predprípravná komisia.

18. jún 1959 - kardinál Dominik Tardini, predseda Pápežskej predprípravnej komisie Ekumenického koncilu rozposiela všetkým arcibiskupom, biskupom, opátom a generálnym predstaveným rehoľných rádov listy, v ktorých žiada o návrhy, ktoré by mohli byť na koncile prerokované. V júli túto žiadosť zopakoval aj voči všetkým katolíckym univerzitám a fakultám na svete.⁶⁷ Spolu bolo zaslaných asi 2700 dotazníkov. Do Ríma prišlo 588 návrhov týkajúcich sa rehoľného života, 202 pripomienok týkajúcich sa vzťahov rehoľníkov k miestnym ordinárom a 18 rehoľného života v misiách.⁶⁸

5. júl 1960 - Ján XXIII. v motu proprio *Superno Dei nutu* vymenoval 10 komisií (medzi nimi aj Komisia pre rehoľníkov), 3 sekretariáty a ústrednú komisiu, ktoré budú pripravovať podklady na snem. Vymenovaním komisií sa skončila predprípravná fáza koncilu a začala prípravná fáza.⁶⁹

⁶³ *Konštitúcia o Cirkvi v DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu I*, SSV, Trnava 1993, s. 45

⁶⁴ *Dekrét o pastorálnej službe biskupov v Cirkvi v DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu II*, SSV, Trnava 1993, s. 51 – 52

⁶⁵ *Dekrét o misijnej činnosti Cirkvi v Tamže*, s. 260

⁶⁶ Podrobne sa o vzniku dekrétu *Perfectae Caritatis* dá dočítať v: FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 13 - 68

⁶⁷ Porov. *II. Vatikánský snem – príprava a průběh*, Křesťanská akademie, Řím 1966, s. 26

⁶⁸ DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu II*, SSV, Trnava 1993, s. 125

⁶⁹ Komisia pre obnovu rehoľného života vypracovala 110 stranovú schému, ktorá bola viackrát od základov prepracovaná.

25. december 1961 – Ján XXIII. konštitúciou *Humanae Salutis* úradne zvoláva Druhý vatikánsky koncil.⁷⁰

Máj 1962 – Na 110 stranách bola vytlačená Prvá schéma⁷¹ s názvom *De Statibus perfectionis acquirendae*⁷²

Júl 1962 - Schémy prejednané ústrednou komisiou sú rozoslané všetkým biskupom na preskúmanie, aby mohli poslať svoje pripomienky. Celkový počet schém bol 69. Niektoré prípravné komisie, okrem komisií pre liturgiu, rehole a laický apoštolát, vypracovali aj viac schém, z ktorých veľká väčšina nebola koncilovými otcami prijatá. Všetky tieto schémy sú charakterizované ako „zhrnutie vyhlásení pápeža počas posledných desaťročí a ako inventárny súpis rímskej teológie a praxe.“⁷³

11. október 1962 – Začiatok Druhého vatikánskeho koncilu.

November 1962⁷⁴ - Bola publikovaná Druhá schéma.⁷⁵

4. december 1962 – Centrálna komisia koncilu sa obrátila na koncilovú Komisiu pre rehoľníkov, aby formulovala všeobecné princípy týkajúce sa: 1. stavov dokonalosti; 2. rehoľného povolania; 3. adekvátnej obnovy rehoľného života; 4. formácia rehoľných chovancov, dovoľenie zložiť profesiu a prijať posvätné rády.⁷⁶

8. decembra 1962 – Koniec prvého zasadania.

1. marec 1963 – Tretia schéma s názvom *De Religiosis* (názov sa zmenil kvôli tomu, aby bol zhodný s názvom VI. kapitoly Konštitúcie o Cirkvi). Bola charakterizovaná ako chudobná, s dosť ťažkými miestami. Bolo odporúčané, aby sa znova pomenovala podľa predchádzajúceho názvu.⁷⁷

⁷⁰ FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 13

⁷¹ Nie je to názov schémy (ako aj v ďalších prípadoch), ale pomenovanie, ktoré dal autor tejto štúdie.

⁷² Schéma mala dve časti. Prvá mala 3 oddiely s 9 kapitolami a druhá 4 oddiely s 22 kapitolami - Porov. Tamže, s. 18 - 19

⁷³ PESCH O. H., *Druhý vatikánsky koncil*, Vyšehrad, Praha 1996, s. 74 - 75

⁷⁴ FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 21

⁷⁵ *De Statibus Perfectionis acquirendae* v *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis, Vatikán 1962, s. 183 - 281

⁷⁶ Porov. FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 26

⁷⁷ Porov. Tamže, s. 29 - 30

8. mája 1963 - Generálny sekretariát koncilu prijal Štvrtú schému⁷⁸ s názvom *De Statibus perfectionis acquirendae*.

3. júna 1963 - Zomiera Ján XXIII.

21. júna 1963 – Bol zvolený nový pápež Pavol VI., ktorý ešte v deň svojho zvolenia oznámil pokračovanie koncilu.⁷⁹

29. september 1963 – 4. december 1963 – Druhé zasadanie koncilu.

September – október 1963 – konciloví otcovia zaslali Koncilovej komisii pre rehoľníkov celkovo 243 strán pripomienok.⁸⁰ Nasledovalo štúdium pripomienok, VI. kapitoly O Cirkvi, skracovanie textu a formulovanie v tzv. *propositiones*⁸¹

27. apríl 1964 – Pripravená bola Piata schéma⁸² s názvom *Schema Propositionum De Religiosis*.⁸³

14. september 1964 – 21. november 1964 – tretie zasadanie

25. november 1964 – Vytlačená bola Šiesta schéma⁸⁴ s názvom *De accomodata renovatione vitae religiosae*.⁸⁵

10. november 1964 – 16. november 1964 – Rozprava o Šiestej schéme a hlasovanie o nej.⁸⁶ So schémou sa súhlasilo, ale pre množstvo pripomienok bola určená ešte raz na prepracovanie a schválenie (schválenie s výhradami).⁸⁷

14. september 1965 – začiatok štvrtého zasadania

⁷⁸ Schéma obsahovala úvod, 9 kapitol a 52 paragrafov, bola vytlačená na 34 stranách textu s poznámkami. Jednotlivé kapitoly: 1. Charakter a formy stavu dokonalosti; 2. Všeobecné kritériá obnovy; 3. Prímeraná obnova dvojitým cieľom stavu dokonalosti; 4. Obnova v zachovávaní sľubov; 5. Spoločný život; 6. Rehoľný odev; 7. Formácia; 8. Spolupráca medzi jednotlivými inštitútmi; 9. Vzrast rehoľných povolání.

⁷⁹ Porov. PESCH O. H., *Druhý vatikánsky koncil*, Vyšehrad, Praha 1996, s. 96

⁸⁰ Porov. FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 31

⁸¹ Porov. Tamže, s. 32 – 33. *Propositiones* - návrh, výrok, veta, súvetie - Porov. KOŠŤÁL A, *Taliansko – slovenský Slovensko - taliansky slovník*, Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, Bratislava 1992, s. 339

⁸² Bola obsiahnutá na štyroch stranách s 19 *propositiones*. Pre porovnanie Prvá schéma bola na 110 stranách.

⁸³ Porov. FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968, s. 34

⁸⁴ Počet *propositiones* sa zvýšil na 20.

⁸⁵ Tamže, s. 35

⁸⁶ Výsledok bol pozitívny, ale bolo vyše 14000 pripomienok, ktoré bolo možné podľa obsahu zhrnúť do 500 bodov.

⁸⁷ Porov. Tamže, s. 42 - 56

6. september 1965– 8. september 1965 – Hlasovalo sa o prepracovanom návrhu schémy, ktorý už mal súčasnú formu.⁸⁸

11. september 1965 – Hlasovalo sa o celkovej osnove schémy.⁸⁹

28.10.1965 - Bol definitívne schválený⁹⁰ Dekrét *Perfectae caritatis* o primeranej obnove rehoľného života.⁹¹ Schválený text spomínaného Dekrétu obsahoval 25 článkov.⁹²

3. decembra 1965 – skončenie koncilu

V úvode Dekrétu *Perfectae Caritatis* sa uvádza aj nasledovné konštatovanie: „Ide iba o všeobecné zásady primeranej obnovy života a disciplíny reholí a – bez narušenia ich vlastnej povahy – aj spoločnstiev so spoločným životom bez sľubov a svetských inštitútov. Podrobnejšie ustanovenia o správnom výklade a uplatňovaní týchto zásad má však vydať po koncile kompetentná vrchnosť.“⁹³ Tieto normy na aplikáciu dekrétu *Perfectae Caritatis* boli zverejnené v motu proprio *Ecclesiae Sanctae*⁹⁴ Pavla VI. na sviatok Premenenia Pána 6. augusta 1966.

⁸⁸ Schéma obsahovala 25 článkov na 10 stranách.

⁸⁹ Za bolo 2126, koncilových otcov, proti bolo 13 a 3 hlasovali neplatne.

⁹⁰ Bolo to na 7. verejnom zasadnutí koncilu – za bolo 2321 koncilových otcov, proti 4.

⁹¹ *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu II*, SSV, Trnava 1993, s. 125 – 143 alebo *Documenti il concilio Vaticano II*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1967, s. 385 - 415

⁹² 1. Snaha o dokonalú lásku; 2. Všeobecné princípy primeranej obnovy; 3. Praktické kritériá primeranej obnovy; 4. Zodpovední činitelia primeranej obnovy; 5. Prvky spoločné všetkým formám rehoľného života; 6. Prvenstvo duchovného života; 7. Inštitúty s výlučne kontemplatívnym zameraním; 8. Inštitúty zasvätené vonkajšej apoštolskej činnosti; 9. Zachovávanie mníšskeho a kláštorného života; 10. Laický rehoľný život; 11. Svetské inštitúty; 12. Rehoľné sľuby - čistota; 13. Rehoľné sľuby - chudoba; 14. Rehoľné sľuby - poslušnosť; 15. Spoločný život; 16. Klauzúra mníšok; 17. Rehoľné rúcho; 18. Výchova rehoľníkov; 19. Zakladanie nových inštitútov; 20. Realizácia, prispôsobovanie a zanechanie diel inštitútu; 21. Inštitúty a kláštory na úpadku; 22. Združovanie rehoľných inštitútov; 23. Konferencie vyšších rehoľných predstavených; 24. Rehoľné povolania; 25. Zakončenie.

⁹³ DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, SSV, Trnava 1993, s. 128

⁹⁴ *AAS* 58 (1966), s. 757 - 782

2.1.3. Teologické východisko na chápanie patrimonía vo vieroučnej Konštitúcii o Cirkvi

V 45. bode je vyslovené chápanie vykonávania autority Cirkvi nad Božím ľudom. Vo vzťahu k rehoľníkom to znamená, že: 1. zákonmi múdro usmerňuje prax evanjeliových rád; 2. prijíma pravidlá, ktoré predkladajú význační muži a ženy; 3. predložené pravidlá po úpravách hodnoverne schvaľuje; 4. bedlivo sleduje rehoľné ustanovizne, aby sa rozvíjali v duchu svojich zakladateľov; 5. existuje rôznosť rozsahu kompetencie hierarchie Cirkvi; 6. z moci Boha prijíma sľuby tých, čo ich skladajú.

2.1.4. Všeobecný princíp o zachovaní patrimonía v Dekréte o primeranej obnove rehoľného života

Ako už bolo spomenuté,⁹⁵ dekrét *Perfectae Caritatis* obsahoval zásady na obnovu rehoľného života. V článku 2b⁹⁶ čítame:

„Samej Cirkvi je na osoh, keď inštitúty majú svoj vlastný charakter a svoje poslanie. Preto treba verne skúmať a zachovať ducha zakladateľov a ich vlastné zámery, ako aj zdravé tradície, keďže toto všetko tvorí dedičstvo každého inštitútu.“⁹⁷

Z uvedenej zásady je zrejмый rozsah pojmu patrimonium. Tvorí ho: 1. vlastný charakter inštitútu (*indolem*); 2. poslanie inštitútu (*munus*); 3. duch zakladateľa (*Fundatorum spiritus*); 4. zámery zakladateľa (*Fundatorum proposita*); 5. zdravé tradície (*sanae traditiones*).

⁹⁵ Porov. Poznámky 50 a 52

⁹⁶ Dekrét o primeranej obnove rehoľného života v DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, SSV, Trnava 1993, s. 128 - 129

⁹⁷ „In ipsum Ecclesiae bonum cedit ut instituta peculiarem suam indolem ac munus habeant. Ideo fideliter agnoscantur et servantur Fundatorum spiritus propriaque proposita, necnon sanae traditiones quae omnia cuiusque instituti patrimonium constituunt.“ v AAS 58 (1966), s. 702 – 712 alebo v *Decretum de accommodata renovatione vitae religiosae* v *Documenti il concilio Vaticano II*, Dehoniane, Bologna 1967, s. 388

2.1.5. Pojem *patrimonium* v prameňoch dekrétu *Perfectae Caritatis*

V tejto časti je spomenuté prvé použitie pojmu *patrimonium* vo vzťahu k rehoľníkom a postupné formovanie jeho obsahu v období predprípravnej fázy koncilu a počas jeho samotného priebehu.

2.1.5.1. Príhovor pápeža Pia XII⁹⁸

V schéme z roku 1962 (tzv. Druhá schéma), ktorá už používa pojem *patrimonium*, nachádzame odvolanie sa⁹⁹ na príhovor pápeža Pia XII. v roku 1950 ku „delegátom Generálneho konventu všetkých rádov, kongregácií a sekulárnych inštitútov, ktoré pôsobia v Ríme.“¹⁰⁰

V piatej časti svojho príhovoru sa venuje prispôsobovaniu sa rehoľných inštitútov zmenám času spájajúc nové a staré. Prihovára sa zvlášť mladým rehoľníkom, ktorí často počúvajú, že je potrebné mať odvahu vyrovnat' sa časom, v ktorých žijú. Vyzýva ich pritom, aby porovnávali tých, medzi ktorými žijú, aby skúmali úsudky, mravy (zvyky) a ak odkryjú malé čiastky dobrého a správneho, nech ich pri každej príležitosti napomáhajú, podporujú a robia hodnotnými.

Ďalej pápež Pius XII. zdôrazňuje, že aj v Cirkvi je *patrimonium*, ktoré je od počiatkov bez narušenia, ktoré sa počas premenlivosti vekov nezmenilo, ktoré je pre ľudské pokolenie nutné a so sľubmi (pravdepodobne rehoľnými) najzhodnejšie. Jeho časťou je predovšetkým katolícka viera, ktorá ostáva neoslabená aj popri nových nebezpečenstvách, ktoré sú spomenuté v encyklike *Humani Generis*.

⁹⁸ Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli narodený 2. marca 1876 v Ríme bol pápežom v rokoch 1939 – 1958. - Porov. KELLY J.N.D., *Pápeži dvoch tisícročí*, ROAL, Bratislava 1994, s. 259

⁹⁹ *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis, Vatikán 1962, s. 219

¹⁰⁰ „*Delegatis Conventibus generalis ex universis religiosis Ordinibus, Congregationibus ac Societatibus Institutisque saecularibus, Romae habito*“

Okrem toho časťou tohto *patrimonia* je cieľ stavu dokonalosti, ktorý treba študovať, a zisk a sily zo štúdia sväto uskutočňovať.¹⁰¹

Obsahom *patrimonia* je teda: 1. katolícka viera (*fides catholica*); 2. cieľ stavu dokonalosti (*finis status perfectionis*).

2.1.5.2. Návrhy zaslané v predprípravnej fáze koncilu

Z návrhov týkajúcich sa rehoľníkov, ktoré boli zaslané do Ríma¹⁰² v predprípravnej fáze koncilu môžeme vypožorovať dve tendencie. Na jednej strane sa vnímala potreba zmeny v prístupe chápania rehoľného života a jeho zaradenia sa do doby, v ktorej žijeme. Na druhej strane silné vedomie, že to staré, čo je v rehoľných inštitútoch, sa nedá len tak prehliadnuť a opustiť.

Uvádžam aspoň niektoré návrhy, ktoré požadujú zmenu, prispôsobenie sa: Nech je prevedená obnova rehoľného života.¹⁰³ Rehoľné právo nech je dôkladnejšie prepracované.¹⁰⁴ Spoločnosti rehoľníkov a rehoľníc reformovať a lepšie prispôbiť stavu dnešných časov.¹⁰⁵ Nech sa usiluje o pomoc rehoľným predstaveným rádov, najmä ženským, aby svoje rády lepšie prispôbili pre potreby dnešných čias.¹⁰⁶ Vytvoriť normy,

¹⁰¹ Porov. PIUS PP. XII, *Delegatis Conventibus generalis ex universis religiosis Ordinibus, Congregationibus ac Societatibus Institutisque saecularibus, Romae habito* v AAS 43 (1951), s. 32 - 34

¹⁰² Spracované návrhy predprípravnej fázy boli tlačou vydané ako *Acta et documenta Concilio oecumenico Vaticano II apparando* v tzv. „Series I (Antepreparatoria)“ v štyroch zväzkoch: *Voluminis I – Acta Summi Pontificis Ioannis XXIII, Voluminis II – Consilia et vota Episcoporum ac Praelatorum, Voluminis III – Proposita et monita Sacram Congregationum Curiae Romanae a Voluminis IV – Studia et vota Universitatum et Facultatum Ecclesiarum et Catholicarum*, Typis Polyglottis Vaticanis 1961. Dostupným prameňom sa pre mňa stal iba druhý diel.

¹⁰³ *Acta et documenta Concilio oecumenico Vaticano II apparando Voluminis II – Consilia et vota Episcoporum ac Praelatorum*, Typis Polyglottis Vaticanis 1961, s. 672

¹⁰⁴ Tamže, s. 672

¹⁰⁵ Tamže, s. 673

¹⁰⁶ Tamže, s. 674

podľa ktorých by sa rehoľný život prispôbil časovým zmenám, aby sa potom dôvod sľubov a spoločného života javil zrozumiteľnejším.¹⁰⁷

Požiadavky týkajúce sa vernejšieho zachovávanía toho, čo je podstatné pre ten-ktorý rehoľný inštitút: Všetci rehoľníci si majú udržať ducha Zakladateľa a ak niečo bolo zmenené, nech to nevychádza pre prispôsobenie sa času (dohodu s časom), ale pre nevyhnutnosť apoštolátu.¹⁰⁸ Rehoľníci nech objavujú svoju vlastnú špiritualitu, ktorú nech zachovávajú.¹⁰⁹ Rehoľníci sú opätovne povolaní k disciplíne, úcte a duchu Zakladateľa.¹¹⁰ Rehoľné rády majú zachovávať vlastné tradície vzhľadom na apoštolát voči chudobným a všetkým opusteným dielam.¹¹¹ Keď rehoľné kongregácie rastú a mocnejú, spôsobujú ničenie pôvodného ducha založenia a pomaly bez vnímania získavajú ducha sveta. Taktiež viac hľadajú vzrast svojej rehoľnej kongregácie ako Cirkvi.¹¹²

2.1.5.3. Schéma z roku 1962 a ďalší vývoj

Ako už bolo spomenuté, schémy koncilových dokumentov z tohto obdobia sú chápané ako súhrn výrokov pápežov posledných desaťročí a inventárny súpis rímskej teológie a praxe.¹¹³

V schéme z roku 1962 (Druhá schéma) nachádzame chápanie obnovy (*renovatio*) dvojakými ozdravovacími procesmi: 1. obnovenie (*restauratio*); 2. prispôsobenie (*accommodatione*).¹¹⁴

Obnovenie (*restauratio*) – základné kritérium: „Požaduje sa, aby členovia stavu dokonalosti celkom zapálení duchom evanjelia čím skôr uvádzali do života a práce čo

¹⁰⁷ Tamže, s. 674

¹⁰⁸ Tamže, s. 677

¹⁰⁹ Tamže, s.678

¹¹⁰ Tamže, s.679

¹¹¹ Tamže, s.680

¹¹² Tamže, s.680

¹¹³ Porov. Poznámka 73

¹¹⁴ *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962, s. 218

najvernejšie prispôsobenie Regúl a Konštitúcií, ak by bol taký prípad, nech sa pod vedením predstavených obnovia v najstarších veciach, týkajúcich sa integrity rehoľného života a špeciálneho cieľa inštitútu.¹¹⁵

Prispôsobenie (*accommodatione*) – základné kritérium: „Je potrebné, aby v samom rehoľnom živote, ktorý sa má prispôbiť, tí, ktorých sa veľmi dotýka táto povinnosť postupovali iste a mužne, vždy hľadiac na zámer a neporušeného ducha zakladateľa, podľa cirkevného schválenia, ako aj ctihodných tradícií prijatých v samotnom inštitúte, s ktorými nech je v úplnej zhode zdravé prispôsobenie.“¹¹⁶

„Všeobecne nezavádzať novoty ohľadom charakteru, cieľa a ducha, ktoré nech sa zachovajú, lebo tvoria *patrimonium* inštitútu a ktoré treba verne odovzdávať.“¹¹⁷

„Avšak pre schválenie Svätou Stolicou môže byť pripravený špeciálny cieľ akéhokoľvek inštitútu, ktorý nanovo primerane mení povahu a ducha spoločnosti alebo ju ináč dopĺňa.“¹¹⁸

¹¹⁵ „*Praeprimis, sodales status perfectionis solliciti sint vitam et operam spiritu evangelico plane imbuendam ad normam Regulae et Constitutionum quam fidelissime componere et si casus fuerit, sub ductu Superiorum in pristinum restaurare ea quae ad intergritatem vitae religiosae pertinent et ad finem specialom instituti requiruntur.*“ - PIUS PP. XI., *Unigenitus Dei Filius*, apoštolský list z 19. marca 1924, s. 135 v *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962, s. 218 - 219

¹¹⁶ „*In ipsa vita religiosa accommodanda, ii ad quos tam grave officium pertinet caute et viriliter procedant, semper intuentes propositum ac genuinum spiritum Fundatorum, prout ab Ecclesia approbatum, necnon venerabiles traditiones in proprio instituto receptas, quibus omnis sana accommodatio conveniat oportet.*“ - PIUS PP. XII., *Allocutio Ad Superiores Generales* v *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962, s. 219

¹¹⁷ „*Generatim nihil innovetur circa naturam, finem et spiritum, quae instituti patrimonium constituunt sancte praeservandum et posteris fideliter tranamittendum.*“ - PIUS PP. XII., *Delegatis Conventibus generalis ex universis religiosis Ordinibus, Congregationibus ac Societatibus Institutisque saecularibus, Romae habito* v *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962, s. 219

¹¹⁸ „*Quandoque tamen, expedire potest ut, probante Sancta Sede, alicuius instituti specialis finis qui in novum indoli et spiritui instituti consentaneum transmutetur vel alio compleatur.*“ - PIUS PP. XII., *Allocutio Ad Superiores Generales* a PIUS PP. XII., v *Delegatis Conventibus generalis ex universis religiosis Ordinibus, Congregationibus ac Societatibus Institutisque saecularibus, Romae habito* v *Schemata*

Obsahom pojmu *patrimonium* v Druhej schéme sú: 1. duch zakladateľa (*spiritum Fundatorum*); 2. ctihodné tradície (*venerabiles traditiones*); 3. charakter (*naturam*); 4. cieľ (*finem*); 5. duch inštitútu (*spiritum instituti*); 6. povaha inštitútu (*indolem*).

Ďalšia zmena pri určovaní rozsahu *patrimonia* bola určitým zúžením.¹¹⁹ Obsah pojmu tvorili: 1. charakter (*naturam*); 2. cieľ (*finem*); 3. vlastný duch (*spiritus proprius*); 4. zdravé tradície (*sanae traditiones*).¹²⁰

2.2. Predkódexové dokumenty

Z množstva dostupných dokumentov Cirkvi o rehoľníkoch vydaných v rokoch 1966 až 1983¹²¹ sú rozobraté len niektoré: 1. bezprostredná aplikácia koncilových dokumentov *Ecclesiae Sanctae* II od Pavla VI. (6.august 1966); 2. Apoštolská exhortácia Pavla VI. *Evangelica Testificatio* (29.január 1971); 3. právne normy Kongregácie pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty a Kongregácie pre biskupov *Mutuae Relationes* (14.máj 1978). Zdá sa, že oproti *Perfectae caritatis* neprinášajú nijakú zmenu v chápaní *patrimonia*, ale prinášajú praktické normy na použitie.

Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia, Typis Polyglotis Vaticanis 1962, s. 219

¹¹⁹ Nakoľko bola dostupná len Druhá schéma, nebolo možné sledovať celý priebeh vývoja formulácie zásady zachovania *patrimonia*.

¹²⁰ WULF F., *Dekret über die zeitgemässe Erneuerung des Ordenslebens*, v *Lexikon für Theologie und Kirche – Das zweite vatikanische konzil*, Herder, Freiburg im Breisgau 1967, s. 270

¹²¹ SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS : *Renovationis Causam* v *AAS* 61 (1969), s. 103-120; *Venite Seorsum* v *AAS* 61 (1969) s. 674-690; *Dum canonicarum* v *AAS* 63 (1970), s. 318-319; *Par une lettre* v *Enchiridion Vaticanum 4*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1993, s. 1726-1734, *Sacra congregatio* v *Enchiridion Vaticanum 5*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1993, s. 1-12; *Processus judicialis* v *AAS* 66 (1974), s. 215-216; *Religious and Human Promotion*, St. Paul editions, Boston 1980; *La Dimensione Contemplativa*, St. Paul editions, Boston 1980; *La plenaira* v *Vatican council II.*, Costello publishing company, New York 1982, s. 244-260; *Le scelte evangeliche* v *Tamže*, s. 260-284; SACRA CONGREGATIO PRO CULTO DIVINO: *Ordo Professionis Religiosae* v *AAS* 62 (1970) s. 553; *Ordo Consecrationis Virginum* v *Tamže*, s. 650; SACRA CONGREGATIO PRO INSTITUTIONE CATHOLICA: *Instructio a sacra congragatione* v *AAS* 63 (1971), s. 250-251

2.2.1. Normy na vykonávanie Dekrétu *Perfectae Caritatis* v motu proprio *Ecclesiae sanctae*¹²²

Text *Ecclesiae sanctae* v častiach I., II., III. poskytol normy pre použitie dekrétov *Christus Dominus*, *Presbyterorum ordinis*, *Perfectae Caritatis* a *Ad Gentes*. Časť *Ecclesiae sanctae* II. obsahuje normy pre použitie Dekrétu o primeranej obnove rehoľného života. Tieto normy mali základnú praktickú dôležitosť, lebo viedli všetky spoločenstvá na prijatie a následnému uplatneniu mimoriadnej úlohy obnovy, z ktorej *Perfectae caritatis* načrtla len základné princípy na inšpiráciu a všeobecné kritériá. Bol to výsledok práce pokoncilovej komisie pre rehoľníkov podporovanej nielen Kongregáciou pre rehoľníkov, ale predovšetkým členmi Únie generálnych predstavených – mužov a Únie generálnych predstavených – žien.

Tento text je teraz málo citovaný, lebo úloha určitej časti noriem už skončila a ostatné normy prešli do iných oficiálnych textov, konkrétne do Kódexu kánonického práva, nových konštitúcií a nových formačných programov spoločenstiev. V desaťročí 1966 – 1975 bol však jeho význam rozhodujúci.¹²³

Pápež Pavol VI. vo svojom motu proprio *Ecclesiae sanctae* uvádza v 12. bode vo vzťahu ku revízii vlastného práva: „Hlavné pravidlá každého inštitútu (konštitúcie, typikony, regule, alebo akokoľvek sa nazývajú) majú obsahovať tieto prvky: 1. evanjeliové a teologické zásady rehoľného života a jeho spojenie s Cirkvou ako aj vhodné a presné slová, ktorými sa „určuje a zachováva duch zakladateľov a ich vlastné zámery, ako aj zdravé tradície, keďže toto všetko tvorí dedičstvo každého inštitútu“;¹²⁴ 2. potrebné právne zákony, ktoré jasne definujú charakter, účel a prostriedky inštitútu, ktoré nech sa zbytočne nerozmnožujú, ale vždy nech sú vyjadrené adekvátnym spôsobom.“¹²⁵

V 16. bode toho istého dokumentu o kritériách na obnovu a prispôsobenie sa ďalej uvádza: „Aby rehoľné spoločenstvá dobre vykonali úlohy stanovené Cirkvou, budú sa

¹²² AAS 58 (1966), s. 757 - 787

¹²³ Porov. *Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 43

¹²⁴ Na tomto mieste sa preberá doslovný text *Perfectae caritatis* 2b.

¹²⁵ Porov. PAULUS PP. VI., *Ecclesiae sanctae* v AAS 58 (1966), s. 777

usilovať o pravé poznanie pôvodného ducha inštitútu. To preto, aby ho mohli verne zachovať, keď bude potreba určiť, ako sa prispôbiť časovým pomerom, a tak očistili svoj rehoľný život od cudzích prvkov a zbavili sa tých, ktoré sú zastaralé.“¹²⁶

2.2.2. Apoštolská exhortácia *Evangelica testificatio*¹²⁷

Pápež Pavol VI. sa päť rokov po skončení Druhého vatikánskeho obracia priamo na rehoľníkov a rehoľnice, aby ich posilnil a povzbudil, usmernil a podporil.¹²⁸ Všíma si odvážnosť niektorých svojvoľných zmien, prehnajú nedôveru k minulosti, hoci táto svedčí o múdrosti a životnosti cirkevných tradícií. Vyslovuje istotu, že niektoré vonkajšie veci, ktoré nariaďovali zakladatelia rádov a rehoľných kongregácií sú pre dnešok zastaralé. Kladie si otázku, nakoľko v stálom úsilí o pokrok hrozí nebezpečenstvo, že sa duch sveta zmieša s činnosťou Ducha Svätého?¹²⁹ Exhortácia je bohatým prameňom pre teológiu duchovnosti rehoľného života.

Pavol VI. nepoužíva pojem *patrimonium* inštitútu. Stretávame sa tu však oficiálne prvý raz s pojmom *charizma* zakladateľa¹³⁰, pričom sa odvoláva na zdôraznenie koncilu, ktoré sa týka povinnosti rehoľníkov a rehoľníc byť vernými duchu svojich zakladateľov, ich evanjeliovému mysleniu a príkladu ich svätosti. V tomto majú vidieť jeden z princípov obnovy a jedno z najbezpečnejších kritérií, podľa ktorého sa má riadiť každá rehoľná spoločnosť. Rozvíja ďalej myšlienku *charizmy* rehoľného života, ktorá nie je akousi prirodzenou pohnútkou, ani nevychádza z mentality, ktorá sa prispôbuje tomuto svetu, ale je plodom Ducha Svätého, ktorý stále pôsobí v Cirkvi.¹³¹

¹²⁶ Tamže, s. 778

¹²⁷ AAS 63 (1971), s. 497 - 526

¹²⁸ Porov. *Zasvätený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 173

¹²⁹ Porov. PAULUS PP. VI., *Evangelica testificatio* v AAS 63 (1971), s. 498-500

¹³⁰ SPILLER P., *Charyzmat žycia zakonnego w kościele*, v *Formacja zakonna 4*, Karmelitański Instytut Duchowości, Kraków 1998, s. 270

¹³¹ Porov. PAULUS PP. VI., *Evangelica testificatio* v AAS 63 (1971), s. 503

Odvolávajúc sa na druhý bod v *Perfectae caritatis* sa venuje aj účasti rehoľníkov na poslaní Cirkvi a vysvetľuje ju aj vo vzťahu k exempcii. Táto účasť bude možná vtedy, keď rehoľníci príjmu za svoje a podľa svojich síl podporujú úlohy a zámery v oblasti biblickej, liturgickej, pastoračnej, ekumenickej a sociálnej. Aj pri zachovávaní charakteru svojho inštitútu sú povinní mať starosť o spoločnú pastoračnú činnosť a jej podporu.¹³² Majú si byť vedomí, že exempcia sa týka zvlášť vnútorného poriadku a nezbavuje ich podriadenosti vzhľadom k právomoci biskupov pokiaľ si to vyžaduje realizácia pastierskej služby biskupov a riadne vedenie duchovnej správy.¹³³

2.2.3. Direktívy na vzájomné vzťahy medzi biskupmi a rehoľníkmi *Mutuae relationes*¹³⁴

Tento dokument ponúka oficiálnou formou orientáciu pre biskupov a rehoľníkov. Nie je však Inštrukciou, ktorá by mala platnosť zákona alebo dekrétu. Vychádza z poctivej analýzy konkrétnych situácií. Na jednej strane pastoračná práca v miestnych cirkvách rastie a potreba, aby rehoľníci boli ochotní stať sa organickou súčasťou pastoračnej činnosti a zapojiť sa do nej. Na druhej strane rehoľníci sa sami snažia udržať svoj charizmatiký charakter a svoje zvláštne poslanie. Ide o to, aby obidve požiadavky boli uvedené do súladu nielen na úrovni princípov, ale predovšetkým na úrovni praktického použitia, na základe ekleziológie organického spoločenstva.¹³⁵

Na označenie rehoľníkov a rehoľníc používa výraz „rehoľní kresťania“.

Konštatuje sa v ňom, že by bolo omylom robiť rehoľný život nezávislým na cirkevných štruktúrach alebo dokonca stojacim proti nim, akoby existovali dve cirkvi: charizmatiká a inštitučná. Obidva tieto dary (duchovné dary a štruktúry Cirkvi) tvoria

¹³² Tamže, s. 778

¹³³ *O pastorálnej službe biskupov* v DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu II*, SSV, Trnava 1993, s.52

¹³⁴ *AAS* 70 (1978), s. 473 - 506

¹³⁵ Porov. *Zasvätený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 105

jednu a komplexnú skutočnosť. Preto majú byť rehoľní kresťania jednak verní cieľu a duchu svojho rehoľného inštitútu a jednak poslúchať hierarchickú autoritu a byť jej oddaní.¹³⁶

Exemptné rehoľné inštitúty majú zachovávať svoj zvláštny charakter a cieľ a pritom rozvíjať špecifickú vernosť pápežovi a biskupom. Majú sa snažiť byť svojou aktivitou v diecéznej rodine aj znamením pôvodného poslania svojho rehoľného inštitútu a majú si taktiež zachovávať citlivosť a rozhodnosť na apoštolské práce vyplývajúce z ich zasvätenia.¹³⁷

Ani tento dokument nepoužíva výraz *patrimonium*, ale preberá z exhortácie Pavla VI. Evangelica testificatio pojem *charizma* zakladateľov. Táto *charizma* sa prejavuje ako určitá skúsenosť zakladateľov, ktorú odovzdali svojim učeníkom, aby podľa nej žili, strážili ju, prehľbovali a stále rozvíjali v súlade so stálym rastom Kristovho tela. Preto cirkev chráni a podporuje vlastní charakter rôznych rehoľných inštitútov. Tento vlastný charakter však so sebou nesie i špecifický štýl sebaopšvácovania a apoštolátu, čím sa vytvára určitá vlastná tradícia, z ktorej sa potom dajú vyčítať objektívne prvky. Preto je v tejto dobe kultúrneho rozvoja a cirkevnej obnovy nutné chrániť identitu každého rehoľného inštitútu s takou rozhodnosťou, aby sa vylúčilo nebezpečenstvo nedostatočne určených životných foriem, ktorými by sa rehoľní kresťania zaraďovali do života Cirkvi akýmsi nejasným a mnohoznačným spôsobom z dôvodov nedostatočnej pozornosti ku zodpovedajúcemu štýlu svojej činnosti, vyplývajúcemu z toho, čo im je špecifické.¹³⁸

¹³⁶ Porov. CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS, CONGREGATIO PRO EPISCOPIB, *Mutae relationes*, v AAS 70 (1978), s. 493

¹³⁷ Porov. Tamže, s. 487

¹³⁸ Porov. Tamže, s. 480

2.3. Pokódexové dokumenty

Aj z tohto množstva cirkevných dokumentov vydaných od roku 1983¹³⁹ vyberáme len niektoré (v časovom poradí): 1. Dokument Kongregácie pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty *Elementi Essenziali* (31. máj 1983); 2. *Katechizmus katolíckej Cirkvi* (11. október 1992); 3. Apoštolská exhortácia Jána Pavla II.: *Vita Consecrata* (25. marec 1996).

2.3.1. Podstatné prvky náuky Cirkvi o rehoľnom živote v *Elementi Essenziali*

Vznik tohoto dokumentu je spojený s listom, ktorý poslal Ján Pavol II. 3. apríla 1983 biskupom Spojených štátov amerických, aby ich v rámci Svätého roku poprosil o zvláštnu úlohu: Aby povzbudili obnovu rehoľného života vo svojej zemi. Najvyšší veľkňaz určil, aby Kongregácia pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty pripravila súhrn náuky Cirkvi o rehoľnom živote ako pomôcku pre biskupov a rehoľníkov na úlohu, ktorú majú počas Jubilejného roka plniť. Cieľom listu je poskytnúť jasnú syntézu náuky Cirkvi o rehoľnom živote v momente zvlášť významnom a vhodnom, teda v okamihu, kedy po fáze hľadania (1966 – 1983) a po vyhlásení nového Kódexu kánonického práva všetky spoločenstvá smerujú k novej fáze svojich dejín.¹⁴⁰

Rehoľné zasvätenie sa prežíva v určitom inštitúte podľa konštitúcií, ktoré Cirkev zo svojej autority prijíma a schvaľuje. To znamená, že zasvätenie sa prežíva určitou formou, ktorá vyjadruje a prehľbuje vlastnú identitu inštitútu. Táto identita pramení z pôsobenia Ducha Svätého. Nazývame ju *charizmou* inštitútu. Ona vytvára určitý spôsob duchovnosti,

¹³⁹ IOANNES PAULUS PP. II.: *Redemptionis Donum* v AAS 76 (1984), s. 513-546; *Ad Omnes Personas Consecratas* v AAS 80 (1988), s. 1639-1729; *Prihovor v Prahe 26. apríl 1997 v Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánskeho koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 483-486, *Prihovor pri oslave zasväteného života 2. február 1997 v Pápežské listy a vatikánske dokumenty*, SSV, Trnava 1997, s. 41-50
 CONGREGATIO PRO INSTITUTIS VITAE CONSECRATAE ET SOCIETATIBUS VITAE APOSTOLICAE:: *Potissimum Institutioni* v AAS 82 (1990), s. 470-532; *Developments In Vocational Pastoral Ministry*, St. Paul Books & Media, Boston; *On consecrated Life – Lineamenta*, St. Paul Books & Media, Boston; *Congregavit Nos In Unum Cristi Amor*, St. Paul Books & Media, Boston

života, apoštolátu a tradície. Pri pohľade na množstvo rehoľných rodín žasneme nad veľkou rozmanitosťou *chariziem* založenia. Koncil zdôrazňuje potrebu podporovať tieto rozmanité Božie dary. Ony určujú podstatu, ducha, účel a charakter, ktoré tvoria duchovné *patrimonium* každého inštitútu a sú základnými prvkami vedomia identity, ktoré je podstatným prvkom vernosti každého člena rehoľnej rodiny.¹⁴¹

Rehoľný život obsahuje tieto dva aspekty. Zakladatelia a zakladateľky duchovných inštitútov žiadajú hierarchickú Cirkev, aby verejne potvrdila pravosť Božieho daru, na ktorom závisí existencia ich inštitútov. Týmto spôsobom vydávajú zakladatelia a tí, ktorí ich nasledujú svedectvo o tajomstve Cirkvi, pretože každý inštitút existuje pre výstavbu Kristovho tela v jednote rôznych funkcií a služieb.¹⁴²

2.3.2. Katechizmus Katolíckej cirkvi

Nový Katechizmus Katolíckej cirkvi sa téme zasväteného života v Cirkvi venuje v článkoch 914 – 933. Nevšima si však ani tému *charizmy*, ani *patrimonia*. Venuje sa takmer úplne vystihnutiu jednotlivých foriem zasväteného života (pustovníci, zasvätené panny a vdovy...)¹⁴³.

2.3.3. O zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete vo *Vita consecrata*

Posynodálna apoštolská exhortácia Jána Pavla II. *Vita consecrata* je dokumentom, ktorý v rámci biskupskej synody¹⁴⁴ zhodnotil reformu rehoľného života po Druhom

¹⁴⁰ Porov. *Zasvätený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 337

¹⁴¹ Porov. SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS, *Elementi Essenziali*, v *Enchiridion Vaticanum 9*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1991, s. 191

¹⁴² Porov. Tamže, s. 225

¹⁴³ *Katechizmus katolíckej Cirkvi*, SSV, Trnava 1998, s. 241 - 245

¹⁴⁴ Konala sa v Ríme v dňoch 2. – 28. októbra 1994.

vatikánskom koncile a snaží sa ukázať aj vo svetle predchádzajúcich dokumentov perspektívu budúcnosti života, ktorý je zasvätený Bohu v mníšskych, rehoľných, apoštolských a sekulárnych inštitútoch.¹⁴⁵ „Druhý vatikánsky koncil zdôraznil veľkú skutočnosť cirkevného spoločenstva, v ktorom sa spájajú v jedno všetky dary a charizmy, aby slúžili budovaniu Kristovho tela a poslaniu Cirkvi vo svete, zatiaľ čo v ostatných rokoch sa ukázala potreba plnšie objasniť totožnosť rôznych životných stavov, ich povolania a ich konkrétneho poslania v Cirkvi. Spoločenstvo Cirkvi neznamená totiž jednoliatosť, ale je darom, ktorý nám Duch Svätý udeľuje aj cez rôznorodosť chariziem a životných stavov.“¹⁴⁶

Inštitúty sú teda povolané s odvahou znova vyvinúť podnikavosť, vynaliezavosť a svätosť zakladateľov a zakladateľiek, a tak odpovedať na znamenia čias, ktoré sa vynárajú v dnešnom svete. Toto povolanie je predovšetkým: 1. povzbudením vytrvať na ceste k svätosti; 2. výzvou prehlbovať kvalifikovanosť svojej práce; 3. rozvíjaním dynamickej vernosti vlastnému poslaniu a ak je to potrebné, prispôsobovanie jeho formy novým situáciám a potrebám, ale v postoji úplnej podriadenosti Božím vnuknutiam a posúdeniu Cirkvi. V každom prípade si však treba zachovať hlboké presvedčenie, že zárukou autenticity každej obnovy, ktorá má zostať verná pôvodnej inšpirácii, je úsilie o stále plnšie pripodobnenie sa Kristovi.¹⁴⁷

V nasledovaní Krista a v láske k jeho osobe možno sledovať isté prvky, ktoré sú v zasvätenom živote v snahe o svätosť rozhodujúce a treba ich dnes osobitne zdôrazniť. Predovšetkým je tu potrebná vernosť *charizme* zakladateľa, ako aj duchovnému dedičstvu každého inštitútu, ktoré sa na základe tejto *charizmy* vytvorilo. Práve touto vernosťou inšpirácii zakladateľov a zakladateľiek možno ľahšie objaviť a horlivejšie prežívať podstatné prvky zasväteného života.¹⁴⁸

¹⁴⁵ Porov. *Zasvätený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 217

¹⁴⁶ IOANNES PAULUS PP. II., *Vita consecrata v AAS* 88 (1996), s. 380

¹⁴⁷ Porov. Tamže, s. 411

¹⁴⁸ Porov. Tamže, s. 410

Dominujúcim prvkom *charizmy* je „hlboká túžba duše pripodobniť sa Kristovi, aby vydávala svedectvo o zvolenom aspekte jeho tajomstva.“¹⁴⁹ Tento aspekt sa má uskutočňovať a rozvíjať v súlade s jeho pravidlami, stanovami a štatútmi. Každý inštitút dnes stojí pred potrebou znovu premeditovať regulu, pretože v nej a v stanovách je obsiahnutý program nasledovania Krista, sformovaný špecifickou *charizmou*, autenticnosť ktorej potvrdila Cirkev.¹⁵⁰ Nemá sa pritom len spomínať a rozprávať o slávnej minulosti, ale aj budovať nové veľké dejiny, a to vernosťou Kristovi, Cirkvi, svojmu inštitútu a ľuďom dnešnej doby.¹⁵¹

¹⁴⁹ CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET CONGREGATIO PRO EPISCOPIS, *Mutae relationes*, v Tamže, s. 410

¹⁵⁰ Porov. IOANNES PAULUS PP. II., *Vita consecrata* v AAS 88 (1996), s. 411

¹⁵¹ Porov. Tamže, s. 484

3. Patrimonium v náuke kánonistov a teológov

Z doteraz uvedených dokumentov Cirkvi sa zdá, že pojem *patrimonium* s rôznymi obmenami jeho obsahu sa nepoužíva veľmi často. Potvrďuje sa tak názor, podľa ktorého sa tento termín v praxi neujal.¹⁵² Miesto neho sa však veľmi používa a rozoberá termín *charizma*, ktorý po prvýkrát oficiálne používa Pavol VI. v úzkej súvislosti s výrazmi, ktoré tvoria obsah pojmu *patrimonium*.¹⁵³

Preto si aj v prístupe kánonistov a teológov môžeme všimnúť takéto rozlíšenie. Zdá sa, že pojem *patrimonium* so sebou spája určitú právnickú strohosť, jasnosť, kým pojem *charizma* sa práve tomuto vyhýba. Nepochybne však obidva výrazy majú svoj bohatý obsah, ktorému sa venuje množstvo autorov.

3.1. Patrimonium v chápaní kánonistov¹⁵⁴

Odborníci v kánonickom práve, ktorých výklady si všimneme, sa sústredia na vystihnutie obsahu jednotlivých slov, ktoré sa spomínajú v kán. 578. Poukazujú aj na súvislosť kán. 578 s ostatnými kánonmi CIC.

3.1.1. Uchovanie si vlastného dedičstva

„Pokus unifikovať rehoľný život je novému kódexu cudzí.“¹⁵⁵ „Verné uchovávanie a ochrana tohto *patrimonia* – duchovného, doktrinálneho a kultúrneho – ktoré rozoznávame v každom inštitúte je jedným z veľkých princípov prijatých Druhým

¹⁵² Porov. DUDA J., *Boží ľud*, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtašáka, Spišská Kapitula 1995, s. 300

¹⁵³ Porov. Poznámka 129

¹⁵⁴ Autori si danú problematiku všimajú z rôznych uhlov pohľadu, ktoré sa snažím konkretizovať v jednotlivých podnadpisoch.

¹⁵⁵ BAR J.R., KAŁOWSKI J., *Prawo o instytucjach życia konsekrowanego*, v ZUBERT B. W., *Řeholní právo*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1996, s. 29

vatikánskym koncilom. Táto vernosť však nie je nehybnosťou. Z rozumných dôvodov vyplývajúcich zo života má každý inštitút ustavične smerovať ku svojej obnove, ktorá má byť uskutočňovaná iba v zhode s pôvodným duchom a zdravými tradíciami.¹⁵⁶ Predsa však „skúsenosť ukazuje, že nie je vždy ľahké riešenie týchto problémov, a že sa to obyčajne nevyrieši raz a navždy.“¹⁵⁷

Je vhodné všimnúť si aj kompetenciu v starosti o zachovanie *patrimonia*. Je úlohou kompetentnej cirkevnej vrchnosti, aby inštitúty rástli a prekvitali v duchu zakladateľov a zdravých tradícií (kán. 576). Je to v prvom rade úloha členov inštitútu, ktorým k tomu má slúžiť aj vlastná autonómia (kán. 586 §1). Je nutné, aby obsah *patrimonia* bol zakotvený v konštitúciách, ktoré schvaľuje kompetentná autorita Cirkvi. Je to však prednostná úloha Generálnej kapituly ochraňovať dedičstvo inštitútu a podporovať jej vhodnú a primeranú obnovu (kán. 631 §1). Novici majú byť uvedení do ducha inštitúcie (kán. 646).

Ku zdravým tradíciám patrí aj to, čo sa časom, prípadne od samotného začiatku prijalo, ale aj to, čo vedome prijaté nebolo. Ak sa napríklad kongregácia zriekla zborových modlitieb alebo spoločného breviára, aby členovia boli voľnejší a pohotovejší na svoje pastoračné úlohy, tak by to nebolo v duchu zakladateľa a zdravých tradícií, keby sa v rámci pokoncilovej obnovy týmto kongregáciám (v prísnom slova zmysle) nanútila reforma stanov. Takýto vývoj však pozorujeme všade, deje sa bez prihliadnutia na dedičstvo otcov kongregácie, jej vzniku a histórie.¹⁵⁸

3.1.2. Identita inštitútu

Objektívne povedané kán. 578 vyjadruje vernosť *patrimoniu*, čiže identite inštitútu.¹⁵⁹ V podstate opisuje všeobecným spôsobom, aké by boli konštitutívne prvky

¹⁵⁶ CHIAPPETTA L., *Il Codice di diritto canonico II*, Edizioni Dehoniane, Napoli 1988, s. 676

¹⁵⁷ HOLLAND S.L., *Institutes of Consecrated Life*, 1985, v ZUBERT B. W., *Řeholní právo*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1996, s. 30

¹⁵⁸ Porov. HENSELER R., *Geistliches Erbgut*, v LÜDICKE K., *Münsterischer Kommentar zum Codex Iuris Canonici*, Ludgerus Verlag, Münster 1987, s. 578

¹⁵⁹ Porov. GAMBARI E., *I religiosi nel codice*, Editrice Ancora, Milano 1986, s. 35

patrimonia a z toho vyplýva vytváranie identity. Inštitút je ovocie činnosti Ducha Svätého, zakladateľov a Cirkvi. Týmto trom konateľom je inštitút akoby dlžníkom svojou vlastnou existenciou a vlastnou identitou.

Inšpirácia Ducha Svätého je pri koreňoch *projektu* zakladateľa, skoncipovaného v jeho mysli, chceného a nie zriedkavo pretrpeného vo svojom srdci a v počiatkoch jeho uskutočňovania. Myseľ a vôľa zakladateľa vymedzujú charakter, cieľ, ducha a povahu inštitútu. Pridávajú sa zdravé tradície (rozumejú sa nie počiatkové obyčaje ako napr. spôsob vykonávania disciplíny, ale zásady, ktoré počas storočí sú upevnené viac ako charakteristiky inštitútu napr. klerikálnosť), ktoré opätovne vchádzajú do samotného „patrimonia“ a stávajú sa tiež prvkami identity, a ktoré určitým spôsobom pramenia zo skrytých energií inšpirácie zakladateľa. Je teda nutné prehlbovať *projekt* zakladateľa z pohľadu každého prvku vymenovaného v kán. 578.

Charakter inštitútu spôsobuje, že sa inštitútu hovorí rehoľný alebo sekulárny, klerický alebo laický, oddaný kontemplácii alebo apoštolským dielam atď. Zvláštny význam má stav, aký chcel mať zakladateľ v svojom inštitúte (kán. 588 §2).¹⁶⁰

Cieľ je daný vtedy, keď zakladateľ ukáže účel inštitútu. Cieľ sa neidentifikuje s konkrétnou aktivitou, je akoby adresou, ktorá usmerňuje rozličné činnosti, ktoré sa môžu meniť podľa času, ale vždy v stanovenej línii.

Ducha (inštitútu) nie je ľahké určiť. Často sa hovorí o vlastnom duchu inštitútu. Myslí sa pritom na chovanie sa, ktoré sa prebralo akoby pred Boha a pred bratov, ako aj mienky, ktoré určujú vlastné správanie. Môže sa tiež poukazovať na špiritualitu, ktorá inšpiruje a hýbe spôsob, ako kráčať k Bohu a ako priviesť k nemu aj bratov.

Povaha inštitútu je spojená s duchom a pramení z ostatných prvkov. Odvolávajú sa na ňu rôzne kánony, keď hovoria o vernosti a o rozličných dielach inštitútu.¹⁶¹

¹⁶⁰ „Klerickým sa nazýva ten inštitút, ktorý z dôvodu cieľa alebo zámeru zakladateľa alebo na základe zákonnej tradície je pod vedením klerikov, berie na seba vykonávanie posvätného rádu a za taký ho uznáva cirkevná vrchnosť.“ v *Kódex kánonického práva*, SSV, Trnava 1996, s. 225

¹⁶¹ Porov. GAMBARI E., *I religiosi nel codice*, Editrice Ancora, Milano 1986, s. 35 - 36

3.1.3. Charizma zakladateľa

Charizmy založenia boli dané zakladateľovi a prípadne prvotnej skupine. Kánon 578 ponúka určitú analýzu *charizmy* založenia inštitútu zasväteného života. Zmieňuje sa o charaktere, ciele, duchu a identite (povahe) inštitútu a navyše o zachovaní úcty k zdravým tradíciám.

Existuje diskusia o tom, či každý inštitút má svoju *charizmu*. Obyčajne je na takúto otázku kladná odpoveď, veď nemôže byť odpoveď záporná, keď sa myslí na *charizmu* týkajúcu sa nie jedného, ale početných kongregácií a veľkých rádov. Je však pravdou, že mnohé inštitúty ignorujú svoju *charizmu*. Aký je teda význam termínov použitých na určenie komponentov *charizmy* zasväteného života?

Charakter inštitútu je jeho všeobecné chápanie, ktoré podľa cirkevnej typológie môžeme rozdeliť na: život mníšsky, život apoštolský, život sekulárny. Tieto tri typy sú založené na živote a príklade Krista.

Cieľ inštitútu špecifikuje prvý element, nie iba v apoštolskom živote, ale tiež v mníšskom a sekulárnom. Konkrétne to znamená určit' hranice osvojenia si činnosti, rozvinutia služby, konečná špecializácia inštitútu: vyučovanie, pomoc slabým, deťom, chorým, postihnutým.

Duch inštitútu je viac ako vlastná špiritualita inštitútu. Inštitút môže prevziať špiritualitu, ktorá je už v cirkvi známa a je viditeľná v rehoľných rádoch (benediktínsku, cisterciánsku, františkánsku, dominikánsku, karmelitánsku, ignaciánsku, saleziánsku ...), ale má byť prevzatá v novom kontexte, aj apoštolskom.

Povaha je najviac používaný termín v 2. článku *Perfectae caritatis*. Povaha bola často stotožňovaná so „štvrtým sľubom“, ktorý tvorí akoby hlavný element svojho ducha, svojho cieľa a poznačuje celý život. Aj po koncile si inštitúty ponechali tento sľub, ktorý sa stal akýmsi garantom vernosti členov ku svojmu inštitútu.¹⁶²

¹⁶² Porov. BEYER J., *Il diritto della vita consacrata*, Editrice Ancora, Milano 1989, s. 66 - 70

3.1.4. Autonómia inštitútov zasväteného života

Často sa kán. 578 používa pri vysvetľovaní témy o autonómii inštitútov.¹⁶³ „Na vlastnom *patrimoniu* inštitútov zasväteného života a spoločností apoštolského života sa zakladá ich legitímna autonómia v prostredí Cirkvi, ktorá je formálne uznaná kán. 586 a je ochranou ich identity.“¹⁶⁴

3.2. Patrimonium v chápaní teológov

Teológovia veľmi často používajú pojem *charizma*. Používajú ho však v tých súvislostiach, v ktorých by sme celkom spokojne mohli použiť *patrimonium*.

3.2.1. Charizma zakladateľa a charizma založenia

Dokument *Congregavit nos in unum Christi amor*¹⁶⁵ výrazne zdôrazňuje *charizmu* založenia v každej rodine zasväteného života a vo všetkých jej formách.¹⁶⁶ Výraz *charizma* pochádza z gréckeho *charis*, ktorý znamená milosť, dar. V širšom zmysle tvorí *charis* výraz, ktorý označuje dielo milosti alebo dar milosti.¹⁶⁷ *Charizma* je teda nadprirodzený dar, ktorý oslávený Kristus udeľuje veriacim skrze Ducha Svätého s cieľom vyplnenia

¹⁶³ Porov. ANDRES D.J., *Il diritto dei religiosi*, Istituto giuridico Claretiano, Roma 1984, s. 21; SCHWENDENWEIN H., *Das Neue Kirchenrecht*, Verlag Styria, Graz 1984, s. 265 – 257; AYMANS, MÖRSDORF, *Kanonisches Recht*, Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn 1991, s. 216 – 217; SZTAFROWSKI E., *Podręcznik prawa kanonicznego 2*, ATK, Warszawa 1985, s. 236

¹⁶⁴ CHIAPPETTA L., *Il Codice di diritto canonico II*, Edizioni Dehoniane, Napoli 1988, s. 676

¹⁶⁵ Vydaný Kongregáciou pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života dňa 2. februára 1994.

¹⁶⁶ Porov. SCHENKER A., *Charisme de fondation et mission v Vie consacré*, revue zasväteného života, 68. ročník, č. 3, Centre de Documentation et de Recherche Religieuses, Bruxelles 15. máj 1996, s. 140

¹⁶⁷ Porov. SPILLER P., *Charizmat życia zakonnego w Kościele v Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998, s. 261

určitej služby v spoločenstve Božieho ľudu.¹⁶⁸ Keď je tento pojem aplikovaný na zasvätený život, berie si nový zmysel, ktorý Nový zákon nepozná. Svätý Pavol skutočne hovorí o *charizmách* iba v zmysle osobnom, nie kolektívnom. Podľa neho sú *charizmy* dané výlučne osobám, nie spoločenstvám.¹⁶⁹

Charizma zakladateľa sa skladá z dvoch elementov: 1. je osobitným darom pre zakladateľa; 2. nedá sa odovzdať. *Charizma* založenia je časťou osobnej *charizmy*. Dar tohoto druhu získal určite každý zakladateľ pre utvorenie inštitútu. Ak ho akosi odovzdáva, tak to nie je vo vlastnom zmysle, ale iba v širšom – ako odovzdávanie myšlienok, konkrétne príkazy na splnenie úloh v Cirkvi. Vo vlastnom zmysle členovia dostávajú iba *charizmu* zakladateľa - nie je to ten istý dar, ktorý mal sám zakladateľ, ale je to ten istý dar a toho istého druhu a tej istej moci. Okrem tejto *charizmy*, ktorá určuje identitu inštitútu, existujú aj iné dary, ktoré umožňujú čerpať z duchovnosti zakladateľa, aby sa tak mohli zodpovedne nasledovať jeho zvláštne vlastnosti. *Charizma* zakladateľa vyznačuje inštitútu základné duchovné línie, vlastný štýl života a poslanie spoločenstva.¹⁷⁰

3.2.2. Cirkev ako nevesta ozdobená pre svojho ženícha

V dejinách Cirkvi sa objavilo mnoho mužov a žien, ktorí založili veľký počet rehoľných inštitútov. Predsa však bolo málo takých zakladateľov rádo, ktorých ľudský, ale predovšetkým duchovný profil mal taký charakter a takú silu vyžarovania, že sa preniesli nielen na samotné založenie, ale aj na odkaz a dielo, ktoré ostali účinné na dlhé časy. Mali očividne mimoriadne poslanie pre celú Cirkev, ich *charizma* mala všeobecný význam. Naopak niektoré očividne pravé povolania, ktoré viedli k založeniu nového

¹⁶⁸ Porov. STACHOWIAK L., *Charyzmaty v Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998, s. 261

¹⁶⁹ Porov. SCHENKER A., *Charisme de fondation et mission v Vie consacré*, revue zasväteného života, 68. ročník, č. 3, Centre de Documentation et de Recherche Religieuses, Bruxelles 15. máj 1996, s. 140

¹⁷⁰ Porov. LISZKA P., *Charyzmatyczna moc życia zakonnego v Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998, s. 272

rádového spoločenstva vykazujú svoj zrejmy časovo obmedzený charakter.¹⁷¹ Predsa však v dejinách vznikla a v súčasnosti je stále prítomná duchovná rozmanitosť, ktorá je prejavom životnosti Cirkvi. Vďaka zasvätenému životu budí Cirkev dojem ako nevesta okrášlená pre svojho ženicha a jeho prostredníctvom sa zjavuje mnohotvárna Božia múdrosť.¹⁷²

3.2.3. Charizma a miestna Cirkev

Charizma pre založenie inštitútu zasväteného života je milosť, ktorú Boh udeľuje zakladateľom a zakladateľkám, aby vzrastala svätosť v Cirkvi, a Cirkev bola schopná plniť svoje poslanie, čiže odpovedať na výzvy čias. V každom inštitúte sa zvyrazňuje jedna cesta dokonale veľkodušného nasledovania Krista. Rozmanitosť *chariziem* medzi zasvätenými osobami a skupinami v Cirkvi je teda znamením nekonečnej Božej lásky a pre Cirkev je dôvodom k radosti.

Obnova inštitútov začína Božou milosťou, revíziou ich života a terajšej práce, ktorá nesmie byť prameňom napätia medzi hierarchiou a zasvätenými osobami. Je nutné začleniť komunitu a bohuzasvätené osoby do miestnych cirkví. Ekleziológia Druhého vatikánskeho koncilu poukázala na dôležitosť miestnych cirkví, v ktorých sa prejavuje univerzálna cirkev. Nakoľko všetci zasvätení žijú v niektorej miestnej cirkvi, je potrebné, aby všetci členovia miestnej cirkvi uznávali a oceňovali v tejto cirkvi prítomnosť zasväteného života.¹⁷³

3.2.4. Účasť rehoľníkov a rehoľníc v cirkevných hnutiach

V poslednom čase sa objavuje dosť veľký počet cirkevných hnutí, ktoré ponúkajú celú škálu rôznych foriem prítomnosti kresťanov v dnešnom svete. Je dôležité v nich

¹⁷¹ Porov. WULF F., *Dekret über die zeitgemässe Erneuerung des Ordenslebens* v *Lexikon für Theologie und Kirche – Das zweite vatikanische Konzil*, Herder, Freiburg im Breisgau 1967, s. 270

¹⁷² Porov. SECONDIM B., *Synoda biskupů o zasvěceném životě*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1995, s. 9

¹⁷³ Porov. Tamže, s. 12 - 13

rozpoznať znaky *chariziem*, ktorými Duch Svätý obdarúva Cirkev v nových, niekedy udivujúcich formách. Skúsenosť nám dovoľuje tvrdiť, že charizmatický život nachádza v Cirkvi nevyčerpatel'ný spôsob prejavovania sa v nových formách.¹⁷⁴

Existuje názor podľa ktorého rehoľník alebo rehoľnica, ktorí už patria do niektorého inštitútu zasväteného života, ktorý má svoje vlastné pravidlá a konštitúcie, môžu patriť aj do charizmatických hnutí s tým cieľom, aby doplnili to, čo chýba ich formácii.¹⁷⁵

Hnutia tvoria pozitívnu výzvu pre rehoľné spoločenstvá, lebo ich mobilizujú k väčšej starostlivosti o duchovný život, kvalitu modlitby, triezvy výber apoštolských iniciatív, k vernosti Cirkvi alebo k intenzite bratského života. Rehoľné spoločenstvo má byť otvorené na stretnutia s hnutiami, vzájomné poznávanie, dialóg a výmene darov. Taktiež veľká duchovná, asketická a mystická tradícia celého rehoľného života a daného inštitútu môžu veľmi pomôcť mladým hnutiam.

Môže byť aj rôzny stupeň zaangažovania sa zasvätených osôb: niektorí plnia úlohu asistentov, iní sa zúčastňujú na činnosti hnutia príležitostne, iní sú ich stálymi členmi, pričom zostávajú v plnom súlade s vlastným spoločenstvom a duchovnosťou. Problémy sa objavujú vtedy, keď rehoľníci alebo rehoľnice kladú členstvo v hnutí na prvé miesto a týmto spôsobom sa vzdávajú od vlastného inštitútu, čo spôsobuje vnútorné rozdelenie a delenie v rehoľnom spoločenstve. Účasť v cirkevných hnutiach zohrá v živote rehoľníka alebo rehoľnice pozitívnu úlohu len vtedy, keď bude posilňovať ich špecifickú identitu.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Porov. DRAŽEK Cz., *Życie konsekrowane w nauczaniu Jana Pawła II v Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998, s. 280

¹⁷⁵ Tento názor SPILLERA sa zdá byť otázný. Je potrebné rozlíšiť poskytnutie pastoračnej pomoci hnutiu od samotnej formácie, ktorú rehoľníci alebo rehoľníčky majú získať vo svojom inštitúte, do ktorého vstúpili. Je však samozrejmé, že samotná účasť v hnutí už ovplyvňuje formáciu, hoci nemá nahradiť to, čo je prvoradé.

¹⁷⁶ SPILLER P., *Charyzmat życia zakonnego w Kościele v Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998, s. 280 - 282

4. Patrimonium Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul

Doteraz získané poznatky budú v tejto záverečnej kapitole konkrétne použité. Je potrebné zdôrazniť niektoré historické udalosti a následné právne konštituovanie *patrimonia*.

4.1. Formálne pramene

Kňazi a bratia žijúci v Misijnej spoločnosti¹⁷⁷ si každoročne 25. januára pripomínajú výročie svojho založenia. Nie je to výročie podpisu niektorého z dokumentov týkajúcich sa Misijnej spoločnosti. Pre francúzskeho kňaza svätého Vincenta de Paul¹⁷⁸ bol 25. január 1617 dňom jeho zvláštneho povolania¹⁷⁹ a podľa jeho slov i začiatok Misijnej spoločnosti.¹⁸⁰ Prvé právne ustanovenie však bolo až o osem rokov neskôr.

¹⁷⁷ V texte kvôli zostručneniu používam označenie Misijná spoločnosť alebo len Spoločnosť. Vo svete je úradný názov iba *Congregatio Missionis* - Misijná kongregácia alebo Misijná spoločnosť. Na Slovensku sa však pri registrácii právnej subjektivity na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky uviedol trocha odlišný názov: Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul – Slovenská provincia. - Porov. MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, *Potvrdenie právnej subjektivity č. 56/1994-15 D*, Bratislava 11. február 1994

¹⁷⁸ Medzi historikmi bol spor o rok, v ktorom sa svätý Vincent narodil. V súčasnosti sa prijíma názor, že to bol rok 1581. Dátum úmrtia je 27. september 1660.

¹⁷⁹ Medzi rokmi 1595 a 1610 mal Vincent ako mladý kňaz rôzne plány. Jeden po druhom sa však končili neúspechom. Od roku 1610 sa začína v jeho živote proces vlastného obrátenia, ktorý sa vlastne v roku 1617 doplnil tým, že našiel svoje pravé povolanie. V tom čase Vincent býval vo Folleville, v dome rodiny de Gondí ako vychovávateľ ich synov. Raz ho zavolali k umierajúcemu do malej dedinky Gannes, ktorá patrila do vlastníctva rodiny de Gondí. Vincent povzbudil zomierajúceho, aby si vykonal generálnu spoveď z celého života. Po jej vykonaní chorý verejne pred rodinou a susedmi vyznal, že keby nebola táto spoveď, určite by bol zatratený, lebo mnoho rokov zatajoval ťažké hriechy, ktoré mu hanba nedovolila vyznať. Prítomná pani de Gondí vtedy povedala: „Ak človek, ktorý bol považovaný za dobrého a pobožného bol v takomto stave, čo je možné povedať o iných, ktorý konajú ešte horšie?“ Podobne myslel aj Vincent. Dohodli sa, že v najbližšom týždni bude mať vo Folleville kázeň o generálnej spovedi. Bolo to práve v stredu 25. januára. Výsledok sa dostavil ihneď. Ľudí ochotných pristúpiť ku spovedi bolo tak mnoho, že Vincent s ďalším kňazom nemohli vyhovieť všetkým. Poprosili teda o pomoc jezuitov z Amiens. V nasledujúcich dňoch mal podobné kázne aj v okolitých dedinách. Reakcia poslucháčov bola všade rovnaká. Po rokoch Vincent

Práve v týchto počiatkoch je potrebné hľadať množstvo prvkov a črt, ktoré má na zreteli kán. 578, keď hovorí o bohatom rozsahu *patrimonia* v rehoľných inštitútoch. Uvádžam podľa mňa hlavné pramene¹⁸¹, v ktorých môžeme rozpoznať dedičstvo Misijnej spoločnosti: Zmluva o založení Misijnej spoločnosti;¹⁸² dokumenty hierarchie Cirkvi; Všeobecné pravidlá Misijnej spoločnosti;¹⁸³ Vincentove konferencie¹⁸⁴ a jeho listy;¹⁸⁵ generálne zhromaždenia;¹⁸⁶ listy generálneho predstaveného; dokumenty pripravené Generálnou kúriou Misijnej spoločnosti; súčasné Konštitúcie a Štatúty; historicky spracované životopisy sv. Vincenta; história spoločnosti.

4.1.1. Významné medzníky pri formovaní *patrimonia* v dejinách Spoločnosti

Počiatky Misijnej spoločnosti, jej „inštitucionalizovanie“ boli vlastne vytváraním toho, čo sa stalo *patrimoniom* kňazov a bratov v nej žijúcich so záväzkom sľubov. Je však zjavná skutočnosť, že to nie je len duchovné bohatstvo určitej skupiny ľudí, ale v prvom rade Kristovej Cirkvi, ktorá je prítomná rozličným spôsobom vo svete. Predsa však

spomínal, že tá kázeň bola prvou misijnou kázňou a 25. január považoval za deň vzniku Misijnej spoločnosti. V skutočnosti v tom dni nepadlo ani slovo o založení Spoločnosti, ale prežitá skúsenosť bola pre Vincenta nezabudnuteľným znakom. Vďaka nej spoznal svoje vlastné povolanie: nutnosť hlásania misií pre evanjelizáciu chudobných, zvlášť pre tých, ktorí žijú na dedine. Toto povolanie sa neskôr stalo povolaním Misijnej spoločnosti. - Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 40 - 41

¹⁸⁰ *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 12

¹⁸¹ Hoci kvôli úplnosti témy je vhodné poznať všetky spomenuté dokumenty, obmedzím sa na tie časti, ktoré sa úzko spájajú s kán. 578. Považujem však zároveň za potrebné uviesť historické pozadie aspoň dvoch hlavných udalostí: už opísanú skúsenosť svätého Vincenta a prvé právne ustanovenie v roku 1625

¹⁸² COSTE P., *Saint Vincent de Paul XIII*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924, s. 197 - 202

¹⁸³ *Regulae seu Constitutiones communes Congregationis Missionis v Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s.

¹⁸⁴ Výraz konferencia je tradičným v Misijnej spoločnosti a používa sa na označenie prednášok.

¹⁸⁵ COSTE P., *Saint Vincent de Paul I - IV*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924

¹⁸⁶ Podľa kán. 631 §1. je úlohou generálnych zhromaždení chrániť dedičstvo inštitútu, o ktorom hovorí kán. 578.

v úzkom zmysle slova to boli práve misionári sv. Vincenta, ktorí akoby chránili, udržiavali a rozvíjali to, čo im Boh skrze Cirkev a sv. Vincenta zveril. Preto uvádzam hlavné historické etapy zvlášť zo začiatkov života Misijnej spoločnosti.¹⁸⁷

4.1.2.1. *Obdobie pred založením Misijnej spoločnosti – čas obrátenia a formovania Vincenta de Paul (1581 – 1625)*

1581 - narodenie Vincenta v rodine Pouy

1600 – Vincent prijíma kňazské svätenia

25. január 1617 - Vincent spovedá obyvateľa dedinky Gannes

1617 - prvá misijná kázeň vo Folleville o generálnej spovedi, zrod myšlienky o misijnej práci na vidieku kvôli spáse duší úbohých dedinčanov, založenie prvého bratstva Milosrdenstva

1618 – 1624 – na rôznych miestach Vincent hlása ľudové misie a zakladá Bratstvá milosrdenstva (ide o laické združenia zameraných na charitu)

1619 – Vincent je menovaný za kaplána pre trestancov určených veslovať na galérach¹⁸⁸

4.2.1.2. *Založenie Misijnej spoločnosti a jej duchovné, právno-inštitucionálne formovanie – novozaloženú spoločnosť môžeme stotožňovať s osobou Vincenta de Paul (1625 – 1642)*

17. apríl 1625 - založenie Misijnej spoločnosti

1626 - arcibiskup Paríža potvrdzuje Misijnú spoločnosť; prijatie prvých misionárov

1627 - Kongregácia pre šírenie viery potvrdzuje *Misiu*¹⁸⁹ Vincenta de Paul; kráľ Ľudovít XIII. schvaľuje Misijnú spoločnosť; prijatie prvého laického brata za pomocníka

¹⁸⁷ Takmer všetky nasledujúce historické údaje sú v tejto podkapitole prebraté z diela: ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990, s. 769 – 781.

¹⁸⁸ galéra – staroveká a stredoveká námorná loď poháňaná veslármi a plachtami - IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ M., MANÍKOVÁ Z., *Slovník cudzích slov*, SPN, Bratislava 1979, s. 316

¹⁸⁹ V tom čase sa používal *Misia* výraz na označenie rôznych skupín, ktoré boli zaangažované do apoštolskej činnosti a boli zložené z členov rôznych spoločenstiev.

1628 - Kongregácia pre šírenie viery odvoláva schválenie Misie Vincenta de Paul

1629 - začína prax skladania sľubov

1630 - opozícia parížskeho kléru proti vzniku Misijnej spoločnosti

1631 - arcibiskup Paríža zveruje Vincentovi dávanie duchovných cvičení pre kandidátov na kňazstvo; ďalšia snaha získať schválenie z Ríma; francúzsky parlament ratifikuje kráľovský dokument z roku 1627, ktorým schválil Misijnú spoločnosť

1632 – prevzatie opátstva sv. Lazara v Paríži

1633 - Urban VIII.¹⁹⁰ bulou *Salvatoris Nostris* schvaľuje Misijnú spoločnosť; Založenie Spoločnosti dcér kresťanskej lásky (ľudovo vincentky)

1634 - založenie Združenia Paní kresťanskej lásky (bolo to združenie bohatých dám Paríža, ktoré svojou osobnou pomocou, vplyvom a financiami podporovali diela charity)

1637 - založenie vnútorného seminára¹⁹¹

1641 – arcibiskup Paríža potvrdzuje nariadenie o skladaní sľubov, dovolenie na založenie prvého domu mimo Francúzska v Ríme

4.2.1.3. Osoba zakladateľa sa prestáva stotožňovať s osobou generálneho predstaveného – obdobie formovania organizačných štruktúr a rozšírenia sa Misijnej spoločnosti (1642 – 1660)

1642 – prvé spoločné zloženie sľubov a prvé generálne zhromaždenie, na ktorom sa neprijala demisia svätého Vincenta, ktorý zostáva naďalej generálnym predstaveným

1642 - 1651 – rozšírenie sa na mnohých miestach vo Francúzsku, ale taktiež v Taliansku, Tunisku, Alžírsku, Írsku a Škótsku, Madagaskare a Poľsku, obdobie vypracovávania Regúl a Konštitúcií

1651 - druhé generálne zhromaždenie, ktoré schválilo definitívny text Regúl a Konštitúcií; prvý mučeník Misijnej spoločnosti v Írsku

23. august 1653 - arcibiskup Paríža schvaľuje predložené Regule a Konštitúcie

¹⁹⁰ Pápežom bol v rokoch 1623 – 1644. - KELLY J.N.D., *Pápeži dvoch tisícročí*, ROAL, Bratislava 1994, s. 226

¹⁹¹ Toto označenie sa používa na označenie noviciátu Misijnej spoločnosti. Lenže kvôli odlíšeniu tejto Spoločnosti od rehôľ sa od počiatku používa práve výraz vnútorný seminár.

1655 – pápež Alexander VII.¹⁹² vydal breve *Ex commissa nobis*, ktorým schvaľuje sľuby a taktiež bulu *Aequum reputamus*,¹⁹³ ktorou odovzdáva dom sv. Lazara v Paríži do stáleho užívania Misijnej spoločnosti

1656 – obnovenie sľubov podľa breve *Ex commissa nobis*, schválenie Spoločnosti dcér kresťanskej lásky

17. máj 1658 - slávnostné odovzdávanie Regúl a Konštitúcií a začiatok ich vysvetľovania

1658 – 1660 – Vincent časť svojich konferencií ku spolubratom venuje výkladu Regúl a Konštitúcií

1659 - pápež Alexander VII. vydal breve *Alias nos.*, ktorým vysvetľuje sľub chudoby v Misijnej spoločnosti

27. september 1660 – smrť svätého Vincenta de Paul, kňaza a zakladateľa Misijnej spoločnosti

1661 – tretie generálne zhromaždenie, na ktorom bol zvolený za generálneho predstaveného Renat Almeras

1668 – štvrté generálne zhromaždenie, ktorého úlohou bolo usporiadať život v Spoločnosti a jeho správu

1670 – pápež Klement X.¹⁹⁴ vydal breve *Ex iniuncto nobis*, ktorým potvrdil Konštitúcie v ich konečnej forme¹⁹⁵

4.1.2. Zmluva o založení Misijnej spoločnosti

Vincent žil od roku 1613 v paláci jednej z najvýznamnejších rodín vo Francúzsku. Filip Emanuel de Gondi a jeho manželka Margaréta de Silly vynikali okrem vznešeného a

¹⁹² Pápežom bol v rokoch 1655 – 1667. - KELLY J.N.D., *Pápeži dvoch tisícročí*, ROAL, Bratislava 1994, s. 229

¹⁹³ Porov. *Księga pamiątkowa*, Księży Misjonarzy, Krakow 1925, s. 25

¹⁹⁴ Pápežom bol v rokoch 1670 – 1676. - KELLY J.N.D., *Pápeži dvoch tisícročí*, ROAL, Bratislava 1994, s. 231

¹⁹⁵ Porov. CHORZEPA M., *Św. Wincenty a Paulo i jego nastęcy w Roczniki wincentyńskie nr. 1*, Instytut teologiczny Księży Misjonarzy, Krakow 1988, s. 29

bohatého pôvodu aj svojou nábožnosťou.¹⁹⁶ Práve počas pôsobenia v ich rodine získal Vincent duchovnú skúsenosť a presvedčenie, o ktorom píšem vyššie. Myšlienka na spásu chudobného dedinského ľudu akoby dozrievala nielen v samotnom Vincentovi, ale aj vo Filipovi Emanuelovi de Gondi a zvlášť v jeho manželke pani Margaréte de Silly. Náboženské potreby obyvateľov žijúcich v mestách boli uspokojované mnohými kňazmi, doktormi teológie a rehoľníkmi, kým dedinský ľud žil akoby v opustení. Dôstojný a majetný pán Filip Emanuel de Gondi a jeho manželka pani Margaréta de Silly uvažovali, že tomuto zlu je možné zabrániť vytvorením združenia kňazov, ktorí opustia prácu v mestách a budú sa venovať pastoračnej práci na vidieku.¹⁹⁷

Z týchto dôvodov sa 17. apríla 1625 v paláci rodiny de Gondi, v blízkosti ulice Pavée v Paríži, na území farnosti Najsvätejšieho Spasiteľa stretli dvaja notári pán Dupuys a Le Boucher, pán Filip Emanuel de Gondi a jeho manželka pani Margaréta de Silly a ich domový kaplán Vincent de Paul. Pani Margaréta de Silly a Vincent de Paul podpísali dokument,¹⁹⁸ ktorý bol vlastne dohodou o vzniku združenia kňazov, ktorí zanechajú prácu v mestách a „úplne a výlučne sa zasvätia práci pre záchranu chudobných ľudí, putujúc na vlastné i spoločné trovy od dediny k dedine, aby tam kázali, vyučovali, napomínali, katechizovali ľudí a privádzali ich k vykonaniu dobrej generálnej spovedi z celého života.“¹⁹⁹ Pre vznik a fungovanie tohoto spoločenstva kňazov darovala rodina de Gondi kapitál 45 tisíc livrov²⁰⁰ v hotovosti a v nehnuteľnostiach.

Základné témy, spomínané v podpísanom dokumente: 1. Nebolo jasné, čím novovznikajúci inštitút má byť, či rehoľným združením, kompániou, spoločnosťou alebo bractvom,²⁰¹ lebo takmer všetky sú spomínané v podpisovanej dohode.²⁰² 2. Nebolo jasné,

¹⁹⁶ Porov. ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990, s. 120 - 124

¹⁹⁷ Porov. Tamže, s. 198

¹⁹⁸ Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 39

¹⁹⁹ Tamže, s. 47

²⁰⁰ livra – stará strieborná francúzska minca – Porov. IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ M., MANÍKOVÁ Z., *Slovník cudzích slov*, SPN, Bratislava 1979, s. 527. Na vtedajšie pomery to bolo viac ako dvadsať ton striebra. – Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 48

²⁰¹ Porov. ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990, s. 197 - 198

²⁰² Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 46

kým budú členovia inštitútu, známy bol len zakladateľ, ktorý sa zaviazal získať počas jedného roku aspoň šesť duchovných, alebo taký počet, ktorý bude možné udržiavať z dôchodkov plynúcich z benefícií. 3. Jasne boli sformulované motívy založenia a cieľ nového diela: „v mestách bolo o ľuďoch po náboženskej stránke dostatočne postarané;“ „obyvatelia vidieka boli úplne opustení;“²⁰³ „úplne a výlučne sa zasvätiť práci pre záchranu chudobných ľudí, putujúc na vlastné i spoločné trovy od dediny k dedine, aby tam kázali, vyučovali, napomínali, katechizovali ľudí a privádzali ich k vykonaniu dobrej generálnej spovede z celého života.“²⁰⁴ 4. Štruktúra nového združenia bola opísaná veľmi všeobecne: „Vincent bol označený ako doživotný predstavený“²⁰⁵ a duchovný vodca; mal úplnú slobodu vo výbere spolupracovníkov; jediným kritériom pre kňazov patriacich do združenia misijných kňazov bolo opustenie všetkých iných úloh; benefícií a hodností na čas ôsmich alebo desiatich rokov. Po uplynutí tohto času im môže predstavený zveriť so súhlasom biskupa nejakú farnosť. 5. Nové združenie malo mať vlastnosť trvanlivosti. V prípade smrti Vincenta mali členovia väčšinou hlasov zvoliť nového predstaveného. 6. kázne sa nebudú hlásať v mestách, v ktorých je arcibiskupstvo alebo prelatura, ale svoju starosť úplne upriamia na úbohých obyvateľov dediny, pričom to budú robiť zadarmo, využívajúc zverený kapitál, aby zadarmo dávali to, čo zadarmo dostali zo štedrej Božej ruky. 7. dohoda obsahovala aj hlavné črty pravidiel, či regúl, ktoré sa dotýkali: spoločného života; poslušnosti Vincentovi; práce na misiách od októbra do júna; vykonania troj- alebo štvordňových rekolekcií, po každom mesiaci práce; pomoci farárom a iným kňazom, keď o to poprosia počas letných mesiacov, zvlášť v nedele a sviatky. 8. Hlavným územím, na ktorom mali vykonávať svoju činnosť bolo územie patriace panstvu de Gondi.²⁰⁶ 9. Rodina de Gondi, ich potomkovia alebo dediči mali byť vždy považovaní za zakladateľov tohoto diela so všetkými právami a výsadami, ktoré boli predvídané kanonickým právom, pričom

²⁰³ Tamže, s. 46 – 47

²⁰⁴ Tamže, s. 47

²⁰⁵ ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990, s. 198

²⁰⁶ MEZZADRI L. A ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 47 - 48

sa sami zriekli všetkých funkcií a nekládli žiadne podmienky z príležitosti ich pohrebov či iných výročí.²⁰⁷

Pri aplikácii 578. kánonu súčasného Kódexu kánonického práva hovoriaceho o *patrimoniu* na Listinu založenia, si môžeme všimnúť tieto spoločné prvky: 1. jasné definovanie úmyslu a zámeru zakladateľov (*mens et proposita*), ktoré však ešte nie sú potvrdené kompetentnou autoritou Cirkvi (*a competenti auctoritate ecclesiastica sancita*); 2. zakladateľ (*Fundator*) nie je len svätý Vincent, ale aj rodina de Gondi a ich potomkovia, prípadne dediči; 3. charakter inštitútu²⁰⁸ (*natura*) nie je žiadnym spôsobom právne definovaný; dalo by sa povedať, že cieľ nového združenia bol prvoradý; istým náznakom je povinnosť Vincenta organizovať istý počet kňazov pre misijnú prácu, ale bez ich trvalého záväzku (akoby to bolo najímanie do pastoračnej práce na dohodu); je tu prítomný prvok stálosti, trvanlivosti; 4. jasná definícia cieľa²⁰⁹ (*finis*); 5. duch²¹⁰ (*spiritus*) nového združenia taktiež nie je zrejmý, hoci je načrtnutá dôležitosť osobnej obety a duchovného života; 6. povaha inštitútu²¹¹ (*indolem*) je zhodná so zameraním inštitútu – aby sa vykonávala evanjelizácia chudobných, čo sa aj stalo predmetom aj štvrtého sľubu; 7. zdravých tradíciách²¹² (*sanae traditiones*) je vo vtedajšom čase ešte ťažko hovoriť, neberúc do úvahy osobné skúsenosti a postoje Vincenta, ktoré mal do tohoto času.

²⁰⁷ ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990, s. 199

²⁰⁸ Podľa právnických komentárov charakter (*natura*) spôsobuje, že sa inštitútu hovorí rehoľný, sekulárny, klerický alebo laický, oddaný kontemplácii alebo apoštolským dielam. Porovnaj predchádzajúce strany 34 – 35.

²⁰⁹ Aj tu sa zdá byť správnym merítkom názor právnikov, podľa ktorých cieľ (*finis*) určuje hranice činnosti, služby, konečnej špecializácie inštitútu, pričom sa nestotožňuje s konkrétnou aktivitou, ale je akoby adresou, ktorá usmerňuje rozličné činnosti. Porovnaj predchádzajúce strany 34 – 35.

²¹⁰ Duch inštitútu je špiritualitou inštitútu, ale zároveň čosi viac, čo nie je ľahké určiť. Je to niečo, čo inšpiruje a hýbe spôsob ako kráčať k Bohu a ako priviesť k nemu aj bratov. Myslím si, že tu má svoje veľké miesto téma charizmy Zakladateľa, charizmy inštitútu. Porovnaj predchádzajúce strany 34 – 35.

²¹¹ Hoci sa na tento termín (*indolem*) odvolávajú mnohé kánony súčasného Kánonického práva, predsa sa zdá byť nejasný obsah tohto termínu, akoby sa zamieňala jeho náplň s tým, čo sa hovorí o duchu (*spiritus*) inštitútu. Istým osvetlením je stotožňovanie termínu povaha (*indolem*) s tým, čo tvorí štvrtý sľub, ktorý je akoby hlavný element ducha. Porovnaj predchádzajúce strany 34 – 35.

²¹² Tomuto pojmu (*sanae traditiones*) sa takmer nikto z dostupných autorov nevenuje. Akoby bol jeho obsah zrejmý. Predsa si však myslím, že je dôležité to slovo „zdravé“ (*sanae*), nakoľko tradícia znamená „súhrn

4.1.3. Patrimonium podľa jednotlivých dokumentoch²¹³

Pôvodné myšlienky vyjadrené v dohode o založení Misijnej spoločnosti museli získať schválenie nielen cirkevnej vrchnosti, ale aj štátnej. Museli sa rozvíjať podľa pôvodného cieľa a motívov zvlášť vtedy, keď do nového združenia v Cirkvi začali prichádzať ďalší kňazi. Ved' pri podpísaní dohody o vzniku tejto Spoločnosti bol jej jediným členom Vincent de Paul. Postupom času získavala Spoločnosť nielen akoby svoju tvár, ale aj jasné vyjadrenia zo strany Cirkvi, ktorá prijala tento dar od Boha pre seba i pre svet.

4.1.3.1. Úmysel a zámer zakladateľa

Vincentov úmysel a zámer s novou Spoločnosťou bol už dostatočne vyjadrený v predchádzajúcich kapitolách. Predsa sa však stretol s opozíciou parížskeho duchovenstva, ktorému nestačil jasný text Dohody o založení Misijnej spoločnosti. Vincent a ďalší misionári z tohoto dôvodu vyhotovili zreteľnú deklaráciu, podľa ktorej: 1. vynechávajú zo sféry svojej činnosti mestá; 2. budú prácu vykonávať bez akéhokoľvek nároku na odmenu; 3. misijnú prácu budú vykonávať výlučne zo súhlasom biskupov a farárov.

Tieto body spomínanej deklarácie sa stali fundamentálnou zásadou Misijnej spoločnosti.²¹⁴

zvykov, obyčají, spoločenských pravidiel a podobne, ktoré sú zdedené a zachovávané generáciami.“ - IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ M., MANÍKOVÁ Z., *Slovník cudzích slov*, SPN, Bratislava 1979, s. 886 – 887 Určite je možné, že sa počas mnohých rokov stane niečo tradíciou, ktorá však postupom času stratí svoj význam a uplatnenie. Preto je veľmi správne rozhodnutie II. vatikánskeho koncilu (*Perfectae caritatis* 2b) a Kódexu kánonického práva o skúmaní a zachovávaní nie hocijakých tradícií, ale tých, ktoré sú zdravé, čiže stále prinášajú úžitok.

²¹³ Už bolo uvedené ako je možné veľmi stručne použiť rozsah pojmu *patrimonium* z kán. 578 CIC na prvý právny dokument o Misijnej spoločnosti. Táto kapitola sa bude venovať celkovému stavu, ktorý pre Misijnú spoločnosť určili jednotlivé schválenia pápežov, parížskeho arcibiskupa, francúzskeho kráľa a parlamentu.

²¹⁴ Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 60

Počas predstavovania novej Spoločnosti Svätej stolici a žiadosti o pápežské schválenie vyjadrujú stav jeho vnútra (čiže úmyslu a zámeru) tieto slová adresované pápežovi: „Je potrebné, aby ste si uvedomili, že biedny ľud je vystavený zatrateniu, lebo nepozná to, čo je nevyhnutne potrebné ku spáse a nespovedá sa. Keby Vaša Svätosť poznala tieto potreby, nepoznala by odpočinku, kým by nevykonala všetko, čo je možné na prekazenie zla. Vlastne spoznanie tohto stavu skutočnosti bolo impulzom pre založenie Spoločnosti. Spoločnosť musí existovať, aby uspokojila potreby biedneho ľudu.“²¹⁵

4.1.3.2. Potvrdenie cirkevnou vrchnosťou

Ako prvý schválil založenie Misijnej spoločnosti parížsky arcibiskup takmer po roku jej založenia.²¹⁶ Vo vtedajšej dobe bolo neodmysliteľne potrebné aj schválenie kráľa, ktorý tak urobil v druhom roku od založenia tejto Spoločnosti.²¹⁷ Obidva dokumenty vlastne potvrdzovali obsah dohody medzi rodinou de Gondi a Vincentom, pričom už zdôrazňovali jej ovocie pre prítomnosť i budúcnosť.

V snahe získať pápežské schválenie sa Vincent a jeho spolupracovníci obrátili na novovzniknutú Kongregáciu pre šírenie viery o špeciálne apoštolské požehnanie a o splnomocnenia, ktoré sa vtedy obyčajne udeľovali misionárom. V predkladanej prosbe sa nepísalo o spoločenstve, ktoré žije spoločný život, ani sa nežiadalo o apoštolské schválenie. Používal sa iba termín *Misia*, ktorým sa označovali rôzne skupiny s apoštolskou činnosťou, ktorých členovia patrili do rôznych spoločenstiev, čo znamená, že nežili spoločným životom. Takto predstavená *Misia* (nie bratstvo, či združenie) dostala aj svoje schválenie na sedem rokov.

Hoci tento akt bol významný, predsa nesplnil očakávania u kňazov Misijnej spoločnosti. Už nasledujúci rok sa znova obrátili listom na tú istú Kongregáciu, v ktorom prosili: uznanie a schválenie svojho inštitútu; potvrdenie Vincenta ako generálneho prestaveného; možnosť prijímania nových členov – duchovných i laikov; dovolenie

²¹⁵ Tamže, s. 66

²¹⁶ COSTE P., *Saint Vincent de Paul XIII*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924, s. 202 - 204

²¹⁷ Tamže, 206 - 208

vypracovať regule a konštitúcie podľa vzoru iných rehôľ; povolenie zakladať domy mimo parížskej diecézy; dovoľenie prijímať dary a spravovať ich bez povinnosti voči diecéznej vrchnosti; právomoci, ktoré majú skupiny pracujúce na misijných územiach; právo kanonickej exempcie spod jurisdikcie biskupov a bezprostrednú závislosť od Apoštolskej stolice.²¹⁸

Na takto predložená žiadosť sprevádzaná odporúčaním parížskeho nuncia a dvoma listami kráľa znela negatívna odpoveď, pričom hlavným dôvodom bolo presvedčenie kardinálov Rímskej kúrie, podľa ktorého by sa založila nová rehoľa.²¹⁹

Po zamietnutí prosby Rímom, Vincent zmenil spôsob komunikácie²²⁰ a určil minimum, z ktorého pri nových rokovaniach nemožno ustúpiť: východiskovým bodom bola základná náboženská skúsenosť Vincenta, ktorá dala vznik Spoločnosti,²²¹ existuje istota, presvedčenie o pravosti povolania Misijnej spoločnosti, čo dovoľuje žiadať o uznanie a schválenie novej Spoločnosti; zopakovanie podmienok spomenutých v Zmluve o založení Misijnej spoločnosti a v deklarácii vyhotovenej z príležitosti protestu parížskeho duchovenstva; potreba nezávislosti predstaveného vo vnútorných veciach.

„Tieto zásady boli tak dôležité, že nič z nich nebolo možné ani opustiť, ani k nim dodať.“²²² Výsledkom všetkých snažení bolo schválenie Misijnej spoločnosti podľa prania zakladateľa. Tento akt dokonca nebol vykonaný obvyklým spôsobom (reskriptom Kongregácie pre biskupov a rehoľníkov), ale slávnostným – osobitnou bulou Svätého otca, ktorá začína slovami *Salvatoris nostri*²²³, a ktorú Urban VIII. podpísal 12. januára 1633.²²⁴

²¹⁸ Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 62 - 63

²¹⁹ Ešte pred samotným negatívnym rozhodnutím Kongregácie pre šírenie viery Vincent poslal do Ríma nanovo napísanú prosbu, z ktorej malo byť zrejme, že sa neusiluje založiť rehoľu, lenže k tejto sa iba pripojila už vnesená negatívna odpoveď.

²²⁰ Obrátil sa na Kongregáciu pre biskupov a rehole, s ktorou už nekomunikoval prostredníctvom pošty, ale cez svojho špeciálneho predstaviteľa v Ríme.

²²¹ Porovnaj poznámku 224.

²²² MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 66

²²³ COSTE P., *Saint Vincent de Paul XIII*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924, s. 257 - 267

²²⁴ Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 67 - 68

„Narodila sa tak originálna Spoločnosť s pápežskymi právami, ktorá hoci nebola rehoľou, získala právnu subjektivitu v celej Cirkvi bez toho aby podliehala miestnym ordinárom.“²²⁵

Ďalšou dôležitou udalosťou v živote Spoločnosti bolo vydanie breve *Ex commissa nobis*²²⁶, ktorým pápež Alexander VII. schválil skladanie sľubov v Misijnej spoločnosti a ďalšie pápežské vyjadrenia vysvetľujúce tieto sľuby.²²⁷

4.1.3.3. Charakter

Počas úsilia získať pápežské schválenie Vincent podáva aj takýto opis životného štýlu novej Spoločnosti: „V Paríži vedieme samotársky život, práve tak ako kartuziáni. Výsledkom toho, že v meste nekážeme, nekatechizujeme, ani nespovedáme je skutočnosť, že nikto nevyhľadáva s nami kontakty a ani my sa s nikým nekontaktujeme. Táto samota spôsobuje, že túžime za prácou na dedine a práca zas opačne – že túžime po samote.“²²⁸ Táto myšlienka sa stala akoby porekadlom pre prvých misionárov: Kartuziáni doma, apoštoli vonku.

Úsilím Vincenta od počiatku bolo to, aby sa nová Spoločnosť nestala rehoľou, ale pritom mala cirkevné schválenie ako iné rehole. V schvaľovacej bule *Salvatoris nostri* sa spomína, že „Misijná spoločnosť sa skladá z bratov, klerikov a kňazov“²²⁹. A breve *Ex commissa nobis* Alexandra VII. zas hovorí: „Nakoniec ustanovujeme, že spomínaná Spoločnosť sa nebude počítať medzi rehole, ale ku svetskému kléru.“²³⁰

²²⁵ Tamže, s. 69

²²⁶ *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 89 - 92

²²⁷ GENERÁLNA KÚRIA MISIJNEJ SPOLOČNOSTI, *Inštrukcia o stálosti v povolani, čistote, chudobe a poslušnosti v Misijnej spoločnosti*, Provincialát Misijnej spoločnosti, Bratislava 1997, s. 65 - 66

²²⁸ MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 67

²²⁹ „*congregatio laicis, clericis et presbyteris constat*“ - COSTE P., *Saint Vincent de Paul XIII*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924, s. 261

²³⁰ „*utque dicta congregatio non censeatur propterea in numero Ordinum religiosorum, sed sit de corpore cleri saecularis*“ - *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 91

4.1.3.4. Cieľ

V schvaľovacej bule *Salvatoris nostri* sú zoširoka a dosť podrobne opísané motívy a úlohy, ktorým sa má Misijná spoločnosť zaoberať. Prehľadnejšie je to opísané v Regulách či Konštitúciách²³¹, ktoré podľa odporúčania schvaľovacej buli *Salvatoris nostri* schválil parížsky arcibiskup a desať rokov po smrti Vincenta aj pápež Klement X. Cieľom Misijnej spoločnosti podľa týchto Regúl či Konštitúcií je: 1. „snaha o vlastnú dokonalosť všemocným konaním dobrých skutkov, ako nás to slovom i príkladom učil náš najvyšší učiteľ; 2. hlásanie evanjelia chudobným, predovšetkým dedinskému ľudu; 3. pomoc duchovenstvu pri získavaní vedomostí a čností, aké vyžaduje ich stav.“²³²

Tento cieľ plnia kňazi i bratia, pričom úlohou duchovných je: 1. podľa príkladu Krista a jeho učeníkov chodiť po mestách a dedinách a maličkým lámať chlieb slova Božieho kázaním a katechizovaním; 2. odporúčať a vypočúvať generálne spovede z doterajšieho života; 3. urovnávať hádky a spory; 4. zakladať Spolky kresťanskej lásky; 5. viesť diecézne semináre v našich domoch a vyučovať v nich; 6. viesť duchovné cvičenia; 7. povolávať k nám diecéznych kňazov na konferencie a tieto viesť; 8. podnikať všetko, čo podporuje spomenuté úlohy, alebo im podobné.

Poslaním bratov je: 1. pomáhať kňazom pri spomenutých povinnostiach službou Marty podľa úprav predstaveného; 2. mať tiež účasť na ich prácach svojimi modlitbami, slzami, sebazapieraniami a dobrým príkladom.²³³

4.1.3.5. Duch

Duchom Spoločnosti má byť duch samého Ježiša Krista. Znamená to: 1. život v čistote, chudobe a poslušnosti; 2. konať podľa zásad Krista; 3. dávať prednosť duchovným hodnotám; 4. verná snaha plniť vždy a vo všetkom Božiu vôľu; 5. pestovať čnosť jednoduchosti a poníženosti; 6. úsilím o sebazapieranie; 7. starostlivo sa snažiť o

²³¹ Porov. *Regulae seu Constitutiones Communes Congregationis Missionis* v Tamže, s. 103 - 163

²³² „1. *Propriae perfectioni studere, nitendo scilicet pro viribus virtutes exercere, quibus summus iste Magister nos verbo et exemplo instituere dignatus fuit; 2. Evangelizare pauperibus, maxime ruricolis; 3. Ecclesiasticos adjuvare ad scientias, virtutesque acquirendas, ipsorum statui requisitas.*“ - Tamže, s. 103 – 104

²³³ Porov. Tamže, s. 104

svätú ľahostajnosť, aby sa neprilňulo nijakou nezriadenou náklonnosťou ani k úradom, ani k osobám, ani k miestam, najmä k vlasti; 8. nakoľko sa to dá zachovávať rovnosť – uniformitu; 9. konať skutky lásky; 10. pri bezdôvodnom napadnutí, potupe a prenasledovaní sa chrániť akejkol'vek pomsty alebo nadávky.²³⁴

4.1.3.6. Povaha

Vincent zdôrazňoval päť misionárskych čností, ktorými by sa mali vyznačovať misijní kňazi. Sú to „1. jednoduchosť, 2. poníženosť, 3. láskavosť, 4. umŕtvovanie a 5. apoštolská horlivosť.“²³⁵ Tieto sa členov spoločnosti týkajú najviac, preto ich Spoločnosť chce mať vo väčšej úcte a viac sa v nich cvičiť, aby sa stali „akoby schopnosťami celej Spoločnosti, a aby nimi boli oživované všetky práce.“²³⁶

4.1.3.7. Zdravé tradície

V tejto kapitole by bolo podľa mňa potrebné uviesť rôzne praktické pripomienky Vincenta ku spoločnému životu, misijnej činnosti, či duchovnému životu. Uvediem však len jednu skutočnosť, ktorá je aktuálna až do dnešných časov.

Ide o tzv. *Malú metódu*. Týmto názvom sa označoval nový štýl spôsobu kázania Božieho slova, ktorý akoby stál oproti vtedajšiemu umeniu krasorečníctva kazateľov. Keďže misijní kňazi mali pôsobiť prevažne na dedinách, Vincent videl od začiatku potrebu jednoduchého spôsobu prístupu aj v tejto oblasti.

Metodologicky je *Malá metóda* veľmi jednoduchá: Čo? Prečo? Ako? Kázeň sa tak delila na tri časti: 1. najskôr bolo potrebné vysvetliť dôvody a motívy, pre ktoré treba zachovávať nejakú čnosť, alebo chrániť sa hriechu; 2. ďalej bolo potrebné poukázať na krásu a dobro z čnostného života, alebo nešťastie, ktoré so sebou prináša hriech; 3. v závere sa malo poukázať na praktické prostriedky, ktoré je možné využiť, aby daná čnosť mohla byť uvedená do života, alebo aby bolo jasné ako unikať hriechu.

²³⁴ Porov. Tamže, s. 105 - 115

²³⁵ „1. *simplicitas*, 2. *humilitas*, 3. *mansuetudo*, 4. *mortificatio*, 5. *zelo animarum*“ - Porov. Tamže, s. 113

²³⁶ „*veluti facultates animae totius Congregationis, omnesque nostrae singulorum actiones illis semper animentur*“ Tamže, s. 113

Malá metóda mala byť návratom k evanjeliovej náuke, k štýlu Ježiša Krista, k jeho prirovnaniam, ktoré boli všeobecne známe poslucháčom, k zrozumiteľnému jazyku, prirodzenému hlasu, ktorý sa používa pri každodenných rozhovoroch. Bolo to zanechanie pompéznych citátov svetských autorov, ktoré sa nevzťahovali na evanjelium. Neútočilo sa na heretikov, ale sa pozitívnym spôsobom predstavujú pravdy viery, ktoré oni napádali. Celá pozornosť sa sústredila na vyučovanie, pričom sa vyhýbalo každej márnivosti, prázdnych slov. Jediným cieľom tohto spôsobu kázania bolo obrátenie človeka, premena jeho vnútra a zvykov.²³⁷

4.2. Názory významných učencov Spoločnosti na *patrimonium*²³⁸

K akejsi aktualizácii témy, ktorá je analyzovaná v tejto práci, sú uvedené aj názory niektorých členov Misijnej spoločnosti.

4.2.1. *Evanjelizácia a formácia ako úlohy, ktorými Misijná spoločnosť formuje kresťanské spoločenstvo*

Odborníkom v oblasti pastorálnej teológie a homiletiky, v súčasnosti špirituál v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtašáka v Spišskom Podhradí – Spišskej Kapitule je Doc. ThDr. Dr. Ľubomír Stanček, PhD., CM. Členom Misijnej spoločnosti je od roku 1975.²³⁹ Bol dlhoročným členom provinciálnej rady a taktiež direktorom Kňazského seminára Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul v Bijacovciach. Svoj názor na tému *patrimonia* vyjadril týmto spôsobom:

²³⁷ Porov. MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995, s. 88

²³⁸ Listom zo 16. novembra 1999 boli požiadaní traja členovia zo Slovenskej provincie Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul. Bola im objasnená téma diplomovej práce s prosbou, aby napísali svoj pohľad na *patrimonium* Misijnej spoločnosti. Ich písomné odpovede sú uvedené až na malé výnimky v doslovnom znení. Hlavné myšlienky ich odpovedí tvoria jednotlivé nadpisy. Pri predstavovaní jednotlivých osôb v úvode každej kapitoly sú uvedené len ich hlavné činnosti po novembri roku 1989.

²³⁹ *Catalogus provinciarum domorum ac personarum - 1997*, Anno CXLV, Congregatio Missionis - Curia generalitia, Roma 1996, s.269

„Začnem osobnou spomienkou. Keď som pred dvadsiatimi piatimi rokmi pocítil a poznal, že ma Boh obdaril rehoľným povolaním v Misijnej spoločnosti, nevedel som, ako a kde ma bude viesť Darca. Dnes to nielen viem, ale mám i radosť, že ako docent na pastorálnej katedre môžem pokračovať v šľapajach zakladateľa našej Spoločnosti sv. Vincenta de Paul. „Naše Konštitúcie, ktoré Posvätná Kongregácia pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty preskúmala a dňa 29. júna 1984 potvrdila,²⁴⁰ hovoria, že si „ju Boh povolal k práci na ohlasovaní evanjelia chudobným. Z istého hľadiska môže o sebe s celou Cirkvou tvrdiť, že úloha ohlasovať Evanjelium je jej vlastnou milosťou i povolaním, a najvernejšie vyjadruje jej charakter.“²⁴¹ Ohlasovanie Evanjelia dnešnému človeku na prelome tisícročí je nielen aktuálne, časové, ale je to fenomén misijný, charisma daná zakladateľovi pre Misijnú spoločnosť. Konštitúcie presne určujú priority apoštolskej činnosti. Identita má svoju opodstatnenosť. Spomeniem aspoň dve, ktorými ma Spoločnosť poverila.

Jedným z cieľov našej Spoločnosti je „napomáhať duchovným i laikom v ich vlastnej formácii.“²⁴² Vykonávame svoje poslanie podľa tradície sv. Vincenta v úzkej spolupráci s biskupmi a diecéznym duchovenstvom. Preto i dnes mnohí bratia zo Spoločnosti na celom svete pôsobíme vo formácii v diecéznych seminároch. Mnohí biskupi zverujú formáciu diecéznych kňazov našej Spoločnosti.²⁴³

V rozličných časových a miestnych podmienkach máme ohlasovať evanjelium slovom i skutkom.²⁴⁴ Pri ohlasovaní evanjelia má Spoločnosť presne vytýčený program, ktorý má na zreteli presne stanovené zásady.²⁴⁵ Jedná sa o proces formovania kresťanského spoločenstva.“²⁴⁶

Sv. Vincent hoci mal jasný úmysel ohľadom cieľa Misijnej spoločnosti, predsa bol otvorený pre prijatie tých úloh, ktoré mu Cirkev zverovala, a ktoré súviseli v prvom rade s hlásaním evanjelia chudobným. Pre Doc. ThDr. Dr. Ľubomíra Stančeka, PhD., CM sa hlásanie evanjelia stalo jeho životnou náplňou. Vo svojom pohľade na *patrimonium* Misijnej spoločnosti zdôraznil práve tento moment - moment evanjelizácie. Cieľom Misijnej spoločnosti je vykonávanie evanjelizácie nielen priamo, ale aj nepriamo, čiže výchovou tých, ktorí evanjelium budú hlásať.

²⁴⁰ Mc CULLEN R., *Zverejňujúci dekrét v Konštitúcie Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995, s. 77

²⁴¹ Tamže, s. 87

²⁴² Tamže, s. 84

²⁴³ Porov. *Provinciálne normy Slovenskej provincie Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995, s. 4

²⁴⁴ Sám dedičstvo Misijnej spoločnosti realizujem ako prednášajúci pri intelektuálnej výchove diecézneho kléru. Svoju misiu môžem realizovať tak v oblasti vedeckej, publikačnej, ako aj inej kazateľskej činnosti.

²⁴⁵ Porov. *Konštitúcie Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995, s. 88

²⁴⁶ STANČEK Ľ., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Spišská Kapitula 18.11.1999

4.2.2. *Misionársky rozmer patrimonium Misijnej spoločnosti*

ThLic. Stanislav Zonták, CM je v súčasnosti ako odborník v duchovnom živote direktorom Kňazského seminára Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul v Bijacovciach a zároveň prednáša morálnu teológiu a pastorálnu psychológiu na Teologickom inštitúte Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveškej fakulty Univerzity Komenského v Spišskom Podhradí – Spišskej Kapitule. Členom Misijnej spoločnosti je od roku 1981,²⁴⁷ ako misionár pôsobil na Ukrajine a neskôr ako špirituál, a potom aj direktor vnútorného seminára Misijnej spoločnosti. V súčasnosti je členom provinciálnej rady.

„Pri vyslovovaní názorov na patrimonium jednotlivých inštitútov zasväteného života sa v posledných rokoch stále viac volá po tzv. „hermeneutike“ charizmy, teda po pokuse znovu prečítať a premeditovať úmysly zakladateľa situované do historického kontextu jeho doby, pochopiť jeho ducha na tomto základe a aplikovať tohto ducha na našu dobu.

Sv. Vincent si uvedomoval misionársky rozmer svojho povolania. Chápal, že je kňazom pre Cirkev, ktorá je misionárska, a teda uskutočňovanie jeho misionárskeho povolania je v tom, aby pomáhal Cirkvi byť viac misionárskou. V tomto duchu sa snažil pochopiť potreby univerzálnej Cirkvi a čo najlepšie na ne odpovedať.

Misionársky rozmer Cirkvi prehlboval v týchto smeroch: 1. Chápal, že Cirkev potrebuje formáciu laikov a prehlbovanie ich náboženského života, ktoré vedie k tomu, aby svoju vieru premietali do konkrétnych skutkov, ak treba do skutkov milosrdnej lásky. 2. Uvedomil si, že v Cirkvi stále existuje veľká skupina ľudí, ktorí sa dostávajú na okraj záujmu evanjelizátorov, často bez viny jedných či druhých. Túto skupinu nazval „chudobní“. Preto chcel mať skupinu kňazov, ktorí by si po celý svoj život všímali pozorne túto skutočnosť, vyhľadávali „chudobných“ odsunutých na okraj a venovali sa ich evanjelizácii. 3. Vincent sa presvedčil, že nestačí sa venovať len evanjelizácii chudobných, ale treba aj odhaliť príčiny ich stavu a snažiť sa ich odstrániť. 4. Všetky tieto činnosti si vyžadovali ochotných a pripravených kňazov, ktorí by boli schopní zhostiť sa úlohy horlivých evanjelizátorov. Preto Vincent prijal službu duchovných cvičení pre ordinandov a neskôr aj úlohu organizátora seminárov, v ktorých sa budúci kňazi pripravovali na svoju službu.

Patrimonium Misijnej spoločnosti teda vidím v týchto štyroch skutočnostiach: 1. Formácia laikov v duchu sv. Vincenta, ktorá vedie k prehĺbeniu viery a života viery premietnutého do skutkov. 2. Vyhľadávanie a definovanie nových skupín „chudobných“, ktorých vytvára doba,

²⁴⁷ *Catalogus provinciarum domorum ac personarum - 1997, Anno CXLV, Congregatio Missionis - Curia generalitia, Roma 1996, s.269*

v ktorej Misijná spoločnosť práve vtedy žije. 3. Odhaľovanie príčin „chudoby“, poukazovanie na ne a snaha o ich odstránenie. V tomto kontexte zároveň treba pôsobiť na tých, ktorí majú moc odstrániť alebo zmierniť príčiny chudoby. 4. Pomáhať pri výchove dobrých diecéznych kňazov, ktorí by boli citliví na potreby univerzálnej aj partikulárnej Cirkvi.

Tieto skutočnosti sa odrážajú vo všetkých činnostiach Misijnej spoločnosti a jej členovia sa musia snažiť vykonávať každú svoju úlohu v tomto duchu a z tohto aspektu.²⁴⁸

Zdá sa, že pri čítaní názoru Doc. ThDr. Dr. Ľubomíra Stančeka, PhD., CM je v názore ThLic. Stanislava Zontáka, CM niečo odlišné. Menovateľ je však u oboch ten istý – Cirkev. Každý zdôrazňuje jej iný rozmer – evanjelizáciu alebo misionárskosť. Obidve tieto rozmery Cirkvi sú zároveň aj rozmermi Misijnej spoločnosti a sú vyjadrením úmyslu i zámeru (*mens et proposita*) sv. Vincenta, ako aj cieľa (*finis*) Misijnej spoločnosti. Mohli by sme povedať, že vystihujú aj jej povahu (*indolem*).

4.2.3. Univerzalita patrimonium Misijnej spoločnosti a vzťah k laikom v Cirkvi

Súčasným vizitátorom²⁴⁹ Slovenskej provincie Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul je Mgr. Augustín Slaninka. Jej členom Misijnej spoločnosti je od roku 1974,²⁵⁰ Tento svoj úrad vykonáva už siedmy rok. Predtým pôsobil ako špirituál v Kňazskom seminári v Bratislave.

„Boh v dejinách povoláva rôzne osobnosti, ktoré výraznejším spôsobom prijali Božie slovo, realizovali ho v určitej oblasti a ovplyvnili mnohých ľudí svojimi postojmi, iniciatívami a podnetmi. Takýmto charizmatickým mužom bol aj sv. Vincent de Paul. Čím obohatil svet? Čo tvorí dedičstvo Misijnej spoločnosti, ktorú založil? Pokúsim sa aspoň v niekoľkých bodoch načrtnúť oblasti, v ktorých je podľa mojej mienky **materiálne, kultúrne i duchovné dedičstvo Misijnej spoločnosti.**²⁵¹

1. Všetky diela, ktoré sv. Vincent inicioval ako zakladateľ Misijnej spoločnosti. 2. Myšlienky, ktorými inšpiroval misijných kňazov (konferencie, pravidlá, prednášky, korešpondencie). 3. Laické charitatívne spolky, ktoré zriadil.

Tieto tri spomenuté iniciatívy tvoria podľa mňa **fundament patrimonium** Misijnej spoločnosti.

²⁴⁸ ZONTÁK S., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Bijacovce 10.12.1999

²⁴⁹ Vizitátor je termín, ktorý sa označuje provinciálny predstavený v Misijnej spoločnosti.

²⁵⁰ *Catalogus provinciarum domorum ac personarum - 1997*, Anno CXLV, Congregatio Missionis - Curia generalitatis, Roma 1996, s.268

²⁵¹ Pojmy zvýraznil Mgr. Augustín Slaninka, CM.

4. K tomuto dedičstvu patria taktiež všetky inštitúty, ktoré prevzali a osvojili si všeobecné pravidlá, ktoré zostavil zakladateľ Misijnej spoločnosti – sv. Vincent. 5. Inštitúty, ktoré majú úzky vzťah ku sv. Vincentovi ako vedúcemu, alebo k poradcovi. 6. Inštitúty, ktoré v priebehu dejín založili a zriadili lazaristi, alebo nimi inšpirovaní vincentínski laici. 7. Inštitúty, ktoré viedli, alebo vedú kňazi a bratia Misijnej spoločnosti. 8. Inštitúty, či spolky, ktoré boli pod vplyvom Misijnej spoločnosti, alebo s ňou úzko spolupracovali. 9. Inštitúty, spolky, organizácie a hnutia, ktoré prevzali a vyznávajú toho istého ducha ako vincentíni. 10. Laické organizácie, aj nekatolícke, ktoré žijú a pracujú podľa jedného z uvedených kritérií (8 anglikánskych vincentínskych inštitútov).

Spomenuté inštitúty, ich diela a plody ich činnosti podľa mňa tvoria dedičstvo Misijnej spoločnosti.²⁵²

Predchádzajúce dva názory boli istým vyjadrením cieľa Misijnej spoločnosti a úmyslu sv. Vincenta. Mgr. Augustín Slaninka, CM bol dvakrát účastníkom Generálneho zhromaždenia Misijnej spoločnosti a bol svedkom stretnutia širokej rodiny sv. Vincenta v Cirkvi i vo svete. Vo svete je viac ako 300 spoločností apoštolského života, rehoľných kongregácií a laických združení, ktoré sú inšpirované aspoň trocha duchom sv. Vincenta. Toto stretnutie s nimi a samotné spoznanie takej širokej rodiny sv. Vincenta bolo pravdepodobne inšpiráciou pre Mgr. Augustína Slaninku, CM, aby ich zaradil do *patrimonia* Misijnej spoločnosti. Vyjadril tak bohatstvo ducha sv. Vincenta - bohatstvo, ktoré je prítomné v Cirkvi i vo svete.

4.3. Súčasnú *patrimonium* Spoločnosti

K vyjadrenie súčasného *patrimonia* je vhodné poznať nielen text vlastného práva, ale aj jeho vzťah ku cirkevným zákonom v Kódexe kánonického práva. Možno povedať, že Misijná spoločnosť svojím charakterom, svojím *patrimoniom* prispela k vytvoreniu nového pojmu v CIC (Spoločnosť apoštolského života), ktorý doteraz nebol známy v legislatíve Cirkvi.

²⁵² SLANINKA A., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Bratislava 2.12.1999

4.3.1. Historický náčrt súčasných Konštitúcií a Štatútov

Svoje *patrimonium* Misijná spoločnosť vyjadrila právnickým spôsobom v 20. storočí niekoľkokrát.

Konštitúcie vyhovujúce Kódexu kánonického práva z roku 1917 boli prichystané dosť neskoro. Generálny predstavený William Slattery, CM ich uverejnil v roku 1954.²⁵³ Bolo to niekoľko rokov pred Druhým vatikánskym koncilom, ktorý nastolil požiadavku nového zrevidovania konštitúcií (*Perfectae caritatis* 3).²⁵⁴ Výsledkom bolo zverejnenie takéhoto textu generálnym predstaveným Williamom Slatterym, CM v roku 1968²⁵⁵, ktorý však prakticky nevošiel do života, lebo ešte nebol vypracovaný nový Kódex kánonického práva.

Nasledovalo ďalšie obdobie, počas ktorého sa sledoval vývoj nového Kódexu kánonického práva a uskutočňovali sa takmer paralelne zmeny v Konštitúciách a Štatútoch.²⁵⁶ Ovocím tejto stálej práce bolo schválenie nových Konštitúcií a Štatútov Misijnej spoločnosti Kongregáciou pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty 29. júna 1984.²⁵⁷

Generálny predstavený Richard Mc Cullen, CM nariadil ich zachovávanie pre celú Spoločnosť od 25. januára 1985.²⁵⁸

²⁵³ Porov. *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 7

²⁵⁴ DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, SSV, Trnava 1993, s. 129

²⁵⁵ *Schemata Constitutionum ac Statutorum Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1968

²⁵⁶ V období medzi rokmi 1968 a 1980 boli vypracované ešte dve pracovné schémy. Jedna v roku 1974 a druhá v roku 1978. – Porov. CONGREGATIO MISSIONIS, *Vincentiana* 5, Curia Generalitiae, Roma 1978, s. 268 - 269

²⁵⁷ SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS, *Decretum - Prot. n. P. 53 – 1/81* v *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 5

²⁵⁸ Mc CULLEN R., *Decretum promulgationis*, Romae die 27 septembris 1984 v *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 10

4.3.2. Patrimonium v nových Konštitúciách a Štatútoch

Nové Konštitúcie a Štatúty hoci na viacerých miestach používajú slovo *patrimonium*, avšak viac sa sústreďia na vysvetlenie už spomínaných výrazov, ktoré určujú jeho rozsah.²⁵⁹ Nakoľko by sa mnohé veci opakovali, zameriam sa v jednej podkapitole na formulovanie cieľa a v ďalších dvoch na vyjadrenie charakteru Misijnej spoločnosti.

4.3.2.1. Povolanie

„Cieľom Misijnej spoločnosti je nasledovanie Krista ohlasovaním evanjelia chudobným,²⁶⁰ pričom má byť ustavične „pozorná na znamenia čias a na najnaliehavejšie požiadavky Cirkvi.“ (K 2)

Tento cieľ sa dosiahne tak, že členovia: 1. „všemožne sa usilujú obliecť si Kristovho Ducha, aby dosiahli dokonalosť svojho povolania;“ 2. „venujú sa ohlasovaniu evanjelia chudobným, predovšetkým najopustenejším;“ 3. „napomáhajú duchovným i laikom v ich vlastnej formácii a privádzajú ich k plnej účasti na evanjelizácii chudobných.“²⁶¹

Konkrétne uskutočňovanie vyjadreného cieľa spočíva v tejto činnosti: 1. rozvíjať ľudové misie (K 14); 2. pomáhať pri výchove klerikov v seminároch (K 15); 3. povzbudzovať a pripravovať laikov pre pastoračné služby (K 15); 4. venovať sa misiám

²⁵⁹ V latinskom origináli nachádzame sedemkrát slovo *patrimonium* (úvod, K 3 §1, K 50, K 137 b.1, K 148 §1, Š 103 §2, Š 103 §7) a raz slovo *haereditas* K 17. Priamy súvis s kán. 578 majú však len tie výrazy (*patrimonium*), ktoré sú v úvode, v K 3 §1 a 50 prípadne v K 137 b. 1. Pri ďalších použitíach súvisia s hmotným majetkom a jedenkrát použité *haereditas* so Spoločnosťou Dcér kresťanskej lásky, s ktorými má Misijná spoločnosť spoločné dedičstvo.

Pripomínam rozdiel medzi *patrimonium* a *haereditas*, ktoré prekladáme do slovenčiny jedným slovom – dedičstvo. *Patrimonium* má svoj základ v gréckom podstatnom mene πατριάρχης – otec, hlava rodiny; *haereditas* zas v latinskom slovese *haereo* – spočívať bez prestania, pevne sedieť, byť silne zviazaný, neuvolniť sa. – Porov. JOUGAN A., *Slovník kościelny łacińsko – polski*, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 1992, s. 291 – 292 a 485

²⁶⁰ „*Congregationis Missionis finis est sequi Christum evangelizantem pauperibus.*“ - *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 21

medzi pohanmi (K 16); 5. pomoc dcéram kresťanskej lásky (vincentkám), zvlášť duchovnými cvičeniami a duchovným vedením (K 17); 6. konkrétne pomáhať tým, ktorí sú odsunutí na okraj spoločnosti, stali sa obeťou pohrôm, či nespravodlivosti, alebo sú postihnutí rozličnými formami morálnej chudoby dneška. (K 18)²⁶²

4.3.2.2. *Spoločnosť apoštolského života*

Rámcem Kódexu kánonického práva ponúka Misijnej spoločnosti, aby vyjadrila svoj charakter. Preto táto Spoločnosť patrí medzi klerické spoločnosti apoštolského života pápežského práva a jej členmi sú duchovní a laickí bratia spolupracovníci.

Kanonicky pozitívne prvky a jeden negatívny každej spoločnosti apoštolského života podľa kán. 731 sú tieto: 1. Dosiahnutie apoštolského cieľa – toto je v podstate dôvod, pre ktorý tieto spoločnosti vznikli a boli schválené Cirkvou. Tento cieľ býva väčšinou jasne vyjadrený v pravidlách, či konštitúciách ako je už aj opísaný vyššie v prípade Misijnej spoločnosti. 2. Bratský život v spoločenstve – spoločný život je podstatou každej Spoločnosti apoštolského života. V Misijnej spoločnosti je od počiatku, od zmluvy o jej založení prítomný prvok spoločnej apoštolskej práce. 3. Smerovanie k dokonalosti lásky prostredníctvom zachovávaní Konštitúcií – Konštitúcie nadobúdajú v Spoločnostiach apoštolského života zvláštnu dôležitosť, lebo sú prostriedkom pre dosiahnutie dokonalosti lásky. U Inštitútov zasväteného života sa k tejto dokonalosti lásky smeruje nie cez zachovávanie Konštitúcií, ale evanjeliových rád. Ich Konštitúcie sa považujú len za jeden z prostriedkov pre nasledovanie Krista. Poznávanie vlastných Konštitúcií znamená poznávať detaily, ktoré utvárajú štýl života. Pri poznávaní súčasných Konštitúcií Misijnej spoločnosti je stále zrejmy úmysel svätého Vincenta, aby sa od rehoľníkov prebralo všetko dobré, a pritom sa nestal rehoľným inštitútom. 4. Neskladanie rehoľných sľubov (negatívny prvok) – členovia spoločností apoštolského života neskladajú verejné, ani slávnostné sľuby ako ich pozná kán. 654 a kán. 1192. Predsa však existujú dva druhy Spoločností apoštolského života: tie, ktoré majú prvky zasvätenia, lebo prijímajú evanjeliové rady a tie, ktoré tieto

²⁶¹ Porov. Tamže, s 21

²⁶² Porov. Tamže, s. 27 - 29

prvky nemajú. Misijná spoločnosť tak patrí medzi Spoločnosti apoštolského života s prvkami zasvätenia. Avšak nejedná sa o kanonické zasvätenie, lebo evanjeliové rady sa v nej neprijímajú ako základný prvok života, ale ako duchovný dynamizmus pre upevnenie poslania, apoštolskej činnosti. Tieto sľuby, ktoré členovia Misijnej spoločnosti prijímajú sú sľuby, podľa vlastného práva a nie sľuby ako ich pozná Kódex kánonického práva. Sľuby v Misijnej spoločnosti sú „večné, nie rehoľné a rezervované, takže od nich môže dispensovať iba: Svätý Otec a Generálny predstavený.“²⁶³ Formulácia „nie rehoľné“ chce vyjadriť skutočnosť, že na sľuby Misijnej spoločnosti nemožno použiť pojem Kódexu kánonického práva o súkromných sľuboch (kán. 1192 §1),²⁶⁴ lebo zasvätenie jej člena je uznané a prijaté Cirkvou, aj keď len schválením vlastného práva čiže Konštitúcií a Štatútov.²⁶⁵

4.3.2.3. Sekulárny charakter

Misijná spoločnosť vždy kládla dôraz na svoju *sekularitu*, ale s výnimkou Alexandra VII.²⁶⁶ ju pápeži a Rímska kúria nikdy neprijali. Svoju *sekularitu* chápe Misijná spoločnosť nie v tom zmysle, či jej členovia sú, alebo nie sú rehoľníci, ale ako chce byť prítomná v Cirkvi a vo svete. Táto myšlienka bola vyjadrená aj v schéme Konštitúcií z roku 1974 tak že Misijná spoločnosť, prítomná v ľudskej spoločnosti, pre svoj *sekulárny* charakter aktívne prispieva k šťastiu a zmene sveta.²⁶⁷ Keď Svätá stolica skúmala text

²⁶³ „*Vota nostra sunt perpetua, non religiosa, reservata, ita ut solus Romanus Pontifex et Superior Generalis possint ea dispensare.*“ - *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 45

²⁶⁴ Nezaoberáme sa teraz sľubmi verejnými, lebo tie by Misijnú spoločnosť zaradili medzi Inštitúty zasväteného života. Pojem súkromných sľubov v CIC - sú to všetky sľuby, ktoré nie sú verejné, čiže ich neprijíma zákonný predstavený v mene Cirkvi.

²⁶⁵ Porov. FLORES P.M., *La Congregación de la Misión ejemplo de sociedad de Vida Apostólica* v CONGREGATION MISSIONIS, *Vincentiana 4-5*, Curia generalitia, Roma 1994, s. 234 - 245

²⁶⁶ ALEXANDER PP. VII., *Ex commissa nobis* v *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 91

²⁶⁷ „*Indole sua saeculari humanae realitati inserta, in mundi conditionibus mutationibusque actuose operatur.*“ - CONGREGATION MISSIONIS, *Vincentiana 5*, Curia generalitia, Roma 1978, s. 282

Konštitúcií schválený generálnym zhromaždením z roku 1980, pápež sa začudoval pri čítaní, že medzi charakteristikami Spoločnosti text uviedol, že je *sekulárna*. Kongregácia pre rehoľníkov dala generálnemu otcovi odpoveď v tom zmysle, že alebo bude vysvetlené, čo sa pod pojmom *sekulárny* myslí, alebo sa v texte zruší. Dôvodom bol fakt, že v novom Kódex kánonického práva má pojem *sekulárny* presné významy, pričom žiaden z nich sa nedá vzťahovať na Misijnú spoločnosť.

Pretože svätý Vincent vždy hovorieval, že misionári sú zo svetských klerikov, ktorí sú im veľmi blízky, ale bez toho, že by boli presne ako oni, zvolila sa možnosť vysvetliť pojem *sekulárny* a toto vysvetlenie prijala aj Rímska kúria: „Misijná spoločnosť vykonáva svoje poslanie podľa tradície svätého Vincenta v úzkej spolupráci s biskupmi a diecéznym duchovenstvom. Svätý Vincent často opakoval, že Misijná spoločnosť si zachováva *sekulárny* charakter, hoci užíva vlastnú autonómiu, ktorú jej priznáva všeobecné právo na základe exempcie.“²⁶⁸

K celkovému vysvetleniu pojmu *sekulárny* uvádzam aj posledné vyjadrenie Generálnej kúrie Misijnej spoločnosti, podľa ktorého tento výraz používaný od založenia, neznamena, že kňazi Misijnej spoločnosti sú diecézni kňazi žijúci v komunite, ale chce vyjadriť to, že sú to kňazi a bratia žijúci spolu v komunite a zachovávajú si živý kontakt s potrebami sveta a zvlášť s potrebami chudobných.²⁶⁹

²⁶⁸ „*Congregatio Missionis, iuxta traditionem a sancto Vincentio promanantem, apostolatuum suum exercet in intima cooperatione cum episcopis et clero diocesano, qua ratione sanctus Vincentius saepe asseruit Congregationem Missionis esse saecularem etsi gaudet propria autonomia sive a lege universali sive ab exemptione concessa.*“ - *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984, s. 22

²⁶⁹ Porov. GENERÁLNA KÚRIA MISIJNEJ SPOLOČNOSTI, *Inštrukcia o stálosti v povolání, čistote, chudobe a poslušnosti v Misijnej spoločnosti*, Provincie Misijnej spoločnosti, Bratislava 1997, s. 68

Záver

Hlbšie spoznať Misijnú spoločnosť bol cieľ, ktorý som chcel napísaním tejto práce dosiahnuť. Aj napriek tomu, že tematicky sa práca dotýkala len jedného kánona z Kódexu kánonického práva, otvorili sa mi počas písania mnohé témy, ktorým by sa dalo venovať v samostatných prácach (samotný priebeh Druhého vatikánskeho koncilu a rehoľníci; obsah a význam pápežských dokumentov určených rehoľníkom; pohľad histórie na vývoj Misijnej spoločnosti v období od smrti svätého Vincenta po začiatok Druhého vatikánskeho koncilu (1660 – 1962); história sľubov Misijnej spoločnosti a mnohé iné). Preto by som teraz rád vyjadril niektoré svoje úvahy a postrehy.

1. Hoci poznanie histórie Misijnej spoločnosti je veľmi poučné a usmerňujúce, svoj význam má aj právno-teologický obsah jej vlastných zákonov. Zvykne sa hovoriť, že najskôr je život a potom prichádza právo. Zdá sa mi, že je to pravda. Predsa však úloha zákonov (všeobecných i partikulárnych) nie je druhoradá. Veď vývoj takéhoto jedného zákona má svoj dlhý priebeh, počas ktorého sa uvažuje nad každým slovom, slovným spojením, či vyjadrením. Tento komplikovaný proces má za úlohu jedno: vystihnúť obsah, teológiu toho, čo priniesol život (história) a formulovať to jasnými a presnými výrazmi. Takto sa stane zákon prameňom poznania minulého a prítomného, ale aj inšpirácie pre budúce.

2. Misijná spoločnosť, ale aj každý iný Inštitút zasväteného života a Spoločnosť apoštolského života majú nielen žiť zo svojej dávnej, neraz slávnej minulosti, ale verne prežívať to, čo im je vlastné. Majú rozdávať z bohatstva darov, ktoré dostali, nielen pre seba, ale aj pre Cirkev a svet.

3. Krátke rozobratie témy teológie zasvätenia v Inštitútoch zasväteného života a Spoločnostiach apoštolského života je dobrým východiskom pre pochopenie rozdielu medzi týmito veľkými skupinami, do ktorých patria všetky spoločenstvá žijúce bohuzasvätený život.

4. Istým nepochopením je všeobecné používanie pomenovania rehoľník na členov zasväteného života. Je to pravdepodobne spôsobené komunitným spôsobom života a sľubmi, ktoré sa v nich skladajú. Práve sľuby v Misijnej spoločnosti sú tým, čo aj

v minulosti bolo často nesprávne chápané a vysvetľované. Myslím, že táto ťažkosť je stále prítomná nielen v živote Cirkvi. Myslím, že štúdiom a spracovaním textov, ktoré sa konkrétne venujú tejto problematike som poskytol istý obraz o ich chápaní vo vzťahu ku Kódexu kánonického práva, ktorý bol aj pre mňa .

5. Veľké rezervy vidím v rozpracovaní pojmu *charizma*, ktorý je stále modernejší ako *patrimonium*. Z rozhovorov, ktoré som pri písaní práce mal som sa dozvedel, že práve pojmu *charizma* sa na teologických inštitútoch zameraných na zasvätený život v Ríme venuje mnoho literatúry. Tá však ostala pre mňa nedostupná.

6. Obohatením bola pre mňa skutočnosť, ktorú som si taktiež veľmi nevedomoval a tou je misionársky rozmer Misijnej spoločnosti. Jej označovanie od začiatku ako *Misia*; apoštolská činnosť, ktorá je v centre jej života a je nasmerovaná na tých, ktorí sú chudobní dneška, sú predpoklady, ktoré môžu pomôcť zmierňovať biedy dnešného sveta.

Starovekí Gréci používali známe pravidlo: „Poznaj sám seba“. Veľkosť jeho významu je v poznávaní toho, čo je neznáme. A to čo je človeku neznáme nemôže ani milovať. Parafrázovaním spomenutého pravidla by sme mohli povedať, že kto nepozná Cirkev, nemôže ju milovať; kto nepozná dôvody zasvätenie sa Bohu, nemôže ich verne žiť a zachovávať. Verím, že táto práca vnesie svetlo do chápania Misijnej spoločnosti.

Pramene

Acta et documenta Concilio oecumenico Vaticano II apparando – Consilia et vota Episcoporum ac Praelatorum, Typis Polyglotis Vaticanis 1961

ALEXANDER PP. VII., *Ex commissa nobis v Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984

Catalogus provinciarum domorum ac personarum - 1997, Anno CXLV, Congregatio Missionis - Curia generalitia, Roma 1996

Codex Iuris Canonici, Schema Patribus Commissionis reservatum, Libreria Ed. Vaticana, Roma 1980

CONGREGATIO MISSIONIS, *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984

CONGREGATIO MISSIONIS, *Schemata Constitutionum ac Statutorum Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1968

CONGREGATIO MISSIONIS, *Vincentiana 5*, Curia Generalitia, Roma 1978

DRUHÝ VATIKÁNSKY, *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu I a II*, SSV, Trnava 1993

GENERÁLNA KÚRIA MISIJNEJ SPOLOČNOSTI, *Inštrukcia o stálosti v povolání, čistote, chudobe a poslušnosti v Misijnej spoločnosti*, Provincialát Misijnej spoločnosti, Bratislava 1997

IOANNES PAULUS PP. II., *Vita consecrata v AAS 88* (1996), s. 377-486

Takže, *Ad Omnes Personas Consacratas v AAS 80* (1988), s. 1639-1729

Takže, *Príhovor pri oslave zasväteného života 2. február 1997 v Pápežské listy a vatikánske dokumenty*, SSV, Trnava 1997, s. 41-50

Takže, *Príhovor v Prahe 26. apríl 1997 v Zasväcený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997, s. 483-486

Takže, *Redemptionis Donum v AAS 76* (1984), s. 513-546

JÁN PAVOL II.; *Vita consecrata*, SSV, Trnava 1996

Kódex kánonického práva, SSV, Trnava 1996

Konštitúcie Misijnej spoločnosti, Bratislava 1995

- Mc CULLEN R., *Decretum promulgationis v Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984
- Mc CULLEN R., *Zverejňujúci dekrét v Konštitúcie Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995
- MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, *Potvrdenie právnej subjektivity č. 56/1994-15 D*, Bratislava 11. február 1994
- PAULUS PP VI.; *Ecclesiae Sanctae*, v *Acta Apostolicae Sedis* 58 (1966), s. 757 - 787
- PAULUS PP. VI; *Evangelica testificatio*, v *Acta Apostolicae Sedis* 63 (1971), s. 497 – 526
- PIUS PP. XI., *Unigenitus Dei Filius*, v *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962
- PIUS PP. XII., *Allocutio Ad Superiores Generales* v *AAS* 50 (1958), s. 154-155
- Takže, *Delegatis Conventibus generalis ex universis religiosis Ordinibus, Congregationibus ac Societatibus Institutisque saecularibus, Romae habito* v *AAS* 43 (1951), s. 30-35
- PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURUS CANONICI RECOGNOSCENDO, *Communicationes*, výber z rokov 1969 – 1995, Roma
- Provinciálne normy Slovenskej provincie Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995
- Regulae seu Constitutiones communes Congregationis Missionis v Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984
- SACRA CONGREGATIO PRO CULTO DIVINO: *Ordo Professionis Religiosae* v *AAS* 62 (1970), s. 553
- Takže, *Ordo Consecrationis Virginum* v *AAS* 62 (1970), s. 650
- SACRA CONGREGATIO PRO INSTITUTIONE CATHOLICA: *Instructio a sacra congragatione* v *AAS* 63 (1971), s. 250-251
- SACRA CONGREGATIO PRO INSTITUTIS VITAE CONSECRATAE ET SOCIETATIBUS VITAE APOSTOLICAE, *Potissimum Institutioni* v *AAS* 82 (1990), s. 470-532;
- Takže, *Developments In Vocational Pastoral Ministry*, St. Paul Books & Media, Boston
- Takže, *On consecrated Life – Lineamenta*, St. Paul Books & Media, Boston
- Takže, *Congregavit Nos In Unum Cristi Amor*, St. Paul Books & Media, Boston
- SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS, *Renovationis Causam* v *AAS* 61 (1969), s. 103-120

- Takže, *Venite Seorsum* v *AAS* 61 (1969) s. 674-690
- Takže, *Dum canonicarum* v *AAS* 63 (1970), s. 318-319;
- Takže, *Par une lettre* v *Enchiridion Vaticanum 4*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1993, s. 1726-1734
- Takže, *Sacra congregatio* v *Enchiridion Vaticanum 5*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1993, s. 1-12
- Takže, *Processus judicialis* v *AAS* 66 (1974), s. 215-216
- Takže, *Religious and Human Promotion*, St. Paul editions, Boston 1980
- Takže, *La Dimensione Contemplativa*, St. Paul editions, Boston 1980
- Takže, *La plenaira* v *Vatican council II.*, Costello publishing company, New York 1982, s. 244-260
- Takže, *Le scelte evangeliche* v *Vatican council II.*, Costello publishing company, New York 1982, s. 260-284
- Takže, *Decretum - Prot. n. P. 53 – 1/81* v *Constitutiones Congregationis Missionis*, Curia Generalis Congregationis Missionis, Roma 1984
- Takže, *Elementi Essenziali*, v *Enchiridion Vaticanum 9*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1991
- SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS,
 CONGREGATIO PRO EPISCOPIB, *Mutae relationes*, v *AAS* 70 (1978), 473 - 506
- SACROSANCTUM OECUMENICUM CONCILIUM VATICANUM SECUNDUM,
Documenti il concilio Vaticano II, Dehoniane, Bologna 1967
- Takže, *Schemata Constitutionum et Decretorum ex quibus argumenta in Concilio disceptanda seligentur – Series tertia*, Typis Polyglotis Vaticanis 1962
- SLANINKA A., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Bratislava 2.12.1999
- Sväté písmo*, Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, Rím 1995
- STANČEK Ľ., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Spišská Kapitula 18.11.1999
- Štatúty Misijnej spoločnosti*, Bratislava 1995
- ZONTÁK S., *Písomná odpoveď na žiadosť*, Bijacovce 10.12.1999

Použitá literatúra

- ANDRES D.J., *Il diritto dei religiosi*, Istituto giuridico Claretiano, Roma 1984
- AYMANS, MÖRSDORF, *Kanonisches Recht*, Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn 1991
- BAR J.R., KAŁOWSKI J., *Prawo o instytucjach życia konsekrowanego*, v ZUBERT B. W., *Řeholní právo*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1996
- BEYER J., *Il diritto della vita consacrata*, Editrice Ancora, Milano 1989
- COSTE P., *Saint Vincent de Paul I - IV*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924
- Takže, *Saint Vincent de Paul XIII*, Librairie Lecoffre, Paríž 1924
- ČIERNA M. a kol., *Nemecko-slovenský slovník*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1981
- DRAŹEK Cz., *Życie konsekrowane w nauczaniu Jana Pawła II*, v *Formacja zakonna 4*, Karmelitański institut duchowości, Kraków 1998
- DUDA J., *Boží ľud*, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtašáka, Spišská Kapitula 1995
- DUDA J., *Úvod do štúdia kánonického práva*, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtašáka, Spišská Kapitula 1995
- FLORES P.M., *La Congregación de la Misión ejemplo de sociedad de Vida Apostólica* v CONGREGATION MISSIONIS, *Vincentiana 4-5*, Curia generalitia, Roma 1994
- FOGLIASSO E., *Il rinnovamento della vita religiosa*, ELLE DI CI, Torino 1968
- GAMBARI E., *I religiosi nel codice*, Editrice Ancora, Milano 1986
- HENRY GEORGE LIDDELL A ROBERT SCOTT, *A Greek-English Lexicon*, Clarendon Press, Oxford 1986
- HENSELER R., *Geistliches Erbgut*, v LÜDICKE K., *Münsterischer Kommentar zum Codex Iuris Canonici*, Ludgerus Verlag, Münster 1987
- HOLLAND S.L., *Institutes of Consecrated Life*, 1985, v ZUBERT B. W., *Řeholní právo*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1996
- CHIAPPETTA L., *Il Codice di diritto canonico II*, Edizioni Dehoniane, Napoli 1988
- CHORZĘPA M., *Św. Wincenty a Paulo i jego nastęcy* v *Roczniki wincentyńskie nr. 1*, Instytut teologiczny Księży Misjonarzy, Krakow 1988
- IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ M., MANÍKOVÁ Z., *Slovník cudzích slov*, SPN, Bratislava 1979

- JOUGAN A., *Slovník kościelny łacińsko-polski*, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 1992
- KAČALA J., *Krátky slovník slovenského jazyka*, Slovenská akadémia vied, Bratislava 1997
- KELLY J.N.D., *Pápeži dvoch tisícročí*, ROAL, Bratislava 1994
- KOBER I.L., *Slovník latinsko-český a česko-latinský*, Praha
- KOŠŤÁL A., *Taliansko-slovenský Slovensko taliansky slovník*, Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, Bratislava 1992
- Księga pamiątkowa*, Księży Misjonarzy, Krakov 1925
- Lexikon für theologie und kirche – Das zwaite vatikanische konzil*, Herder Druck, Freiburg im Breisgau 1967
- Lexikon für theologie und kirche*, Verlag Herder, Freiburg im Breisgau 1959
- LISZKA P., *Charyzmatyczna moc życia zakonnego*, v *Formacja zakonna 4*, Karmelitański instytut duchowości, Kraków 1998
- MEZZADRI L., ROMÁN J.M., *Historia Zgromadzenia Misji*, Nasza Przeszłość, Krakov 1995
- Oxford Advanced Learner`s dictionary*, Oxford University Press, 1989
- PESCH O. H., *Druhý vatikánsky koncil*, Vyšehrad, Praha 1996
- PRACH V., *Řecko-český slovník*, SCRIPTUM, Praha 1993
- RATZINGER J., *Sol' zeme*, SSV, Trnava 1997
- ROMÁN J. M., *Święty Wincenty a Paulo*, Nasza Przeszłość, Krakov 1990
- SECONDIM B., *Synoda biskupů o zasvěceném životě*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1995
- SCHENKER A., *Charisme de fondation et mission*, v *Vie consacré*, revue zasvěteného života, 68. ročník, č. 3, 15. máj 1996, Centre de Documentation et de Recherche Religieuses, Bruxelles 1996
- SCHWENDENWEIN H., *Das Neue Kirchenrecht*, Verlag Styria, Graz 1984
- SPILLER P., *Charyzmat życia zakonnego w kościele*, v *Formacja zakonna 4*, Karmelitański Instytut Duchowości, Kraków 1998
- STACHOWIAK L., *Charyzmaty*, v *Formacja zakonna 4*, Karmelitański instytut duchowości, Kraków 1998, s. 261

STANO M., BUFFA F., *Pol'sko-slovenský a slovensko-pol'ský*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1975

SZTAFROWSKI E., *Podręcznik prawa kanonicznego 2*, ATK, Warszawa 1985

ŠPAŇÁR J., *Latinsko-slovenský slovník*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1962

Webster's Universal Dictionary and Thesaurus, Tormont Publications Inc. 1993

WULF F., *Dekret über die zeitgemässe Erneuerung des Ordenslebens*, in *Lexikon für Theologie und Kirche – Das zweite vatikanische konzil*, Herder, Freiburg im Breisgau 1967

Zasvěcený život ve světle reformy II. vatikánského koncilu, Matice cyrilometodějská, Olomouc 1997

OBSAH

Úvod	5
1. Vývoj formulácie kán. 578 CIC	7
1.1. Princípy, ktorými sa riadilo preskúvanie rehoľného práva	8
1.1.1. Princíp duchovnej obnovy	8
1.1.2. Princíp zachovania vlastného dedičstva	8
1.1.3. Princíp ohybnosti disciplinárnych zákonov	9
1.1.4. Princíp spoluzodpovednosti v moci riadenia	9
1.2. Formulácia prvej schémy súčasného kán. 578 CIC	10
1.2.1. Vývoj celej schémy rehoľného práva	10
1.2.2. Text jednotlivých schém kán. 578 súčasného CIC	12
2. Patrimonium v náuke dokumentov Cirkvi	16
2.1. Druhý vatikánsky koncil	16
2.1.1. Lokalizácia problematiky o patrimoniu	17
2.1.2. Historický náčrt vzniku Dekrétu o primeranej obnove rehoľného života	18
2.1.3. Teologické východisko na chápanie patrimonia vo vieroučnej Konštitúcii o Cirkvi	22
2.1.4. Všeobecný princíp o zachovaní patrimonia v Dekréte o primeranej obnove rehoľného života	22
2.1.5. Pojem patrimonium v prameňoch dekrétu Perfectae Caritatis	23
2.1.5.1. Príhovor pápeža Pia XII	23
2.1.5.2. Návrhy zaslané v predprípravnej fáze koncilu	24
2.1.5.3. Schéma z roku 1962 a ďalší vývoj	25
2.2. Predkódexové dokumenty	27
2.2.1. Normy na vykonávanie Dekrétu Perfectae Caritatis v motu proprio Ecclesiae sanctae	28
2.2.2. Apoštolská exhortácia Evangelica testificatio	29
2.2.3. Direktívy na vzájomné vzťahy	

medzi biskupmi a rehoľníkmi Mutuae relationes.....	30
2.3. Pokódexové dokumenty	32
2.3.1. Podstatné prvky	
náuky Cirkvi o rehoľnom živote v Elementi Essenziali	32
2.3.2. Katechizmus Katolíckej cirkvi	33
2.3.3. O zasvätenom živote	
a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete vo Vita consecrata	33
3. Patrimonium v náuke kánonistov a teológov	36
3.1. Patrimonium v chápaní kánonistov	36
3.1.1. Uchovanie si vlastného dedičstva.....	36
3.1.2. Identita inštitútu.....	37
3.1.3. Charizma zakladateľa	39
3.1.4. Autonómia inštitútov zasväteného života	40
3.2. Patrimonium v chápaní teológov	40
3.2.1. Charizma zakladateľa a charizma založenia	40
3.2.2. Cirkev ako nevesta ozdobená pre svojho ženícha	41
3.2.3. Charizma a miestna Cirkev	42
3.2.4. Účasť rehoľníkov a rehoľníc v cirkevných hnutiach.....	42
4. Patrimonium Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul	44
4.1. Formálne pramene	44
4.1.1. Významné medzníky	
pri formovaní patrimonia v dejinách Spoločnosti	45
4.1.2.1. Obdobie pred založením Misijnej spoločnosti – čas obrátenia	
a formovania Vincenta de Paul (1581 – 1625).....	46
4.2.1.2. Založenie Misijnej spoločnosti a jej duchovné,	
právno-inštitucionálne formovanie – novozaloženú spoločnosť	
môžeme stotožňovať s osobou Vincenta de Paul (1625 – 1642).....	46
4.2.1.3. Osoba zakladateľa sa prestáva stotožňovať s osobou generálneho	
predstaveného – obdobie formovania organizačných štruktúr	
a rozšírenia sa Misijnej spoločnosti (1642 – 1660)	47

4.1.2. Zmluva o založení Misijnej spoločnosti	48
4.1.3. Patrimonium podľa jednotlivých dokumentoch.....	52
4.1.3.1. Úmysel a zámer zakladateľa.....	52
4.1.3.2. Potvrdenie cirkevnou vrchnosťou.....	53
4.1.3.3. Charakter	55
4.1.3.4. Cieľ	56
4.1.3.5. Duch.....	56
4.1.3.6. Povaha	57
4.1.3.7. Zdravé tradície	57
4.2. Názory významných učencov Spoločnosti na patrimonium.....	58
4.2.1. Evanjelizácia a formácia ako úlohy, ktorými Misijná spoločnosť formuje kresťanské spoločenstvo	58
4.2.2. Misionársky rozmer patrimonia Misijnej spoločnosti	60
4.2.3. Univerzalita patrimonia Misijnej spoločnosti a vzťah k laikom v Cirkvi	61
4.3. Súčasnú patrimonium Spoločnosti	62
4.3.1. Historický náčrt súčasných Konštitúcií a Štatútov	63
4.3.2. Patrimonium v nových Konštitúciách a Štatútoch	64
4.3.2.1. Povolanie	64
4.3.2.2. Spoločnosť apoštolského života	65
4.3.2.3. Sekulárny charakter	66
Záver.....	68
Pramene	70
Použitá literatúra	73
OBSAH.....	76